

***Аттестационный материал
учителя родного
(осетинского) языка и
литературы МБОУ
«СОШ №1 с. Октябрьское»
Алборовой Дзерассы
Самсоновны***

2021-2022 уч год

***КРИТЕРИИ И ПОКАЗАТЕЛИ ДЛЯ
ОСУЩЕСТВЛЕНИЯ
ВСЕСТОРОННЕГО АНАЛИЗА
ПРОФЕССИОНАЛЬНОЙ
ДЕЯТЕЛЬНОСТИ
ПЕДАГОГИЧЕСКИХ
РАБОТНИКОВ НА ОСНОВЕ
РЕЗУЛЬТАТОВ РАБОТЫ ПРИ
АТТЕСТАЦИИ НА
КВАЛИФИКАЦИОННУЮ
КАТЕГОРИЮ ПО ДОЛЖНОСТИ
«УЧИТЕЛЬ»***

1.1. СВЕДЕНИЯ О РЕЗУЛЬТАТАХ ОСВОЕНИЯ ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ПРОГРАММ С УКАЗАНИЕМ УЧЕБНЫХ ДИСЦИПЛИН ПО КЛАССАМ

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №1 С.ОКТЯБРЬСКОЕ» МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ПРИГОРОДНЫЙ РАЙОН РЕСПУБЛИКИ СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ

ОГРН 1021500978905 ИНН 1512010765 363131 РСО – Алалия Пригородный район с.Октябрьское,
ул. Гагарина,18 тел: 8 (867 38) 2-26-41; e-mail: oktiabrskoe1@list.ru; адрес сайта: www.oktvabrskoe1.mysport.ru

от 02.12 2021 № 762

Справка

о положительной динамике результатов освоения образовательных программ учащихся Алборовой Дзерассы Самсоновны, учителя родного (осетинского) языка и литературы МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское»

Учебный Показатель	Осетинский язык			Осетинская литература		
	2018-2019	2019-2020	2020-2021	2018-2019	2019-2020	2020-2021
Успеваемость, %	100%	100%	100%	100%	100	100%
Качество знаний, %	48,08	52,63	91,89%	56,6	55,26	94,12
СОУ, %	55,69	60,21	75,35	60	61,89	79,29
Средний балл	3,65	3,79	4,3	3,79	3,84	4,38

Директор школы

Р.Е. Тедеев

КОПИЯ
ВЕРНА

Добавьте на эту страницу сайты, которые вы часто посещаете. Уведомления не будут.

2016/2017 2017/2018 2018/2019 2019/2020 2020/2021 2021/2022
 Все года семестр: 1 2 четверть: 1 2 3 4

Ученик
 Математика
 Успеваемость
 Школа

Предметы
 Аннотация Д. С.

Классы
 Ученики
 Классному руководителю
 Учителю по предмету
 Успеваемость класса
 Сравнение сп. балла и
 итоговой оценки

Посещаемость

Сводка
 Школа
 Классы
 Классному руководителю
 Статистика оценок
 Школа

Классы
 Предметы
 Классы и предметы
 Выполнение программ
 Классы
 Лекцию по предмету
 Средняя балла
 Ученики

	1-я четверть	2-я четверть	3-я четверть	4-я четверть	1-й семестр	2-й семестр	успеваемость
Классы	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл
Предметы	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл
Классы и предметы	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл
Выполнение программ	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл
Классы	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл
Лекцию по предмету	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл
Средняя балла	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл
Ученики	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл

КОПИЯ
ВЕРНА

Добро пожаловать на сайт школы, который вы часто посещаете. Информацию о школе

Список

Ученики

Успешность

Школа

Классы

Ученики

Классному руководителю

Учителю по предмету

Успешность

Сравнение ср. балла и итоговой оценки

Средняя

Посещаемость

Школа

Классы

Классному руководителю

Статистика оценок

Школа

Классы

Предметы

Классы и предметы

Выполнение программ

Классы

Педатру по предмету

Средний балл

Ученики

Отчеты - Дневник

2016/2017 2017/2018 2018/2019 2019/2020 2020/2021 2021/2022

Весь год семестр 1 2 четверть 1 2 3 4

Андреева Д. С.

Род. литература

Система оценок

Все классы

Посмотреть отчет

Динамика среднего балла учителя
Средний балл учителя: Андреева Д. С.

по предмету: Родная литература

Класс	1-я четверть	2-я четверть	3-я четверть	4-я четверть	1-й семестр	2-й семестр	Учебный год
5-а	3,37	3,59	3,88	3,73	3,97	3,51	3,92
5-б	3,48	4,00	3,61	4,03	3,60	3,97	3,99
7-а	3,20	3,91	3,37	3,91	2,90	3,92	3,16
7-б	3,32	3,67	2,97	3,63	3,03	3,63	3,65
9-а	3,81	3,66	3,50	3,68	3,84	3,81	3,74
9-б	3,47	3,95	3,94	3,87	3,44	4,11	3,73

КОПИЯ
ВЕРНА

Добавьте на эту панель сайты, которые вы часто посещаете. Импортировать закладки

Списки

Ученики

Медальеры

Успешность

Школа

Классы

Ученики

Классному руководителю

Учителю по предмету

Успешность класса

по предмету

Сравнение ср. балла и

итоговой оценки

Посещаемость

Средня

Школа

Классному руководителю

Статистика оценок

Школа

Классы

Предметы

Классы и предметы

Выполнение программ

Классы

Педагогу по предмету

Средний балл

Ученики

Учитель

Предметы

Время на выполнение

Введите здесь текст для поиска

2016/2017 2017/2018 2018/2019 2019/2020 2020/2021 2021/2022

Весь год семестр 1 2 четверть 1 2 3 4

Алфорова Д. С.

Предметы

Родной язык

Системы оценок

5-балльная

Классы

Все классы

Посмотреть отчет

Динамика среднего балла учителя
Средний балл учителя: Алфорова Д.С.
по предмету: Родной язык

Класс	1-я четверть		2-я четверть		3-я четверть		4-я четверть		1-й семестр		2-й семестр		учебный год	
	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету	Средний балл по предмету
5-8	2,75	3,80	3,07	3,88	3,18	3,97	3,34	3,92	0,0	0,0	0,0	0,0	3,09	3,89
5-8	2,57	4,00	3,06	4,03	3,18	3,97	3,31	3,97	0,0	0,0	0,0	0,0	3,03	3,99
7-8	2,86	3,91	2,96	3,91	3,13	3,92	3,31	3,95	0,0	0,0	0,0	0,0	3,07	3,92
7-8	2,63	3,67	2,90	3,63	3,23	3,63	3,34	3,65	0,0	0,0	0,0	0,0	3,03	3,65
9-8	3,66	3,68	3,45	3,68	3,76	3,81	3,96	3,81	0,0	0,0	0,0	0,0	3,71	3,74
9-8	3,70	3,85	3,71	3,87	3,67	4,11	4,24	4,26	0,0	0,0	0,0	0,0	3,83	4,02

КОПИЯ
ВЕРНА

19.26
14.12.2021

Добавьте на эту страницу сайты, которые вы часто посещаете. Интерпретация заданий

Список

Ученик

Медальоны

Успеваемость

Школа

Классы

Ученики

Классическое руководство

Учитель по предмету

Успеваемость класса

Сравнение с баллами

Итоговая оценка

Посещаемость

Средняя

Школа

Классы

Классическое руководство

Статистика оценок

Длина

Классы

Выполнение программ

Классы

Тестирование по предмету

Средний балл

Ученик

Учитель

Предметы

Время на выполнение

Стелы - Дневник.ру

2016/2017 2017/2018 2018/2019 2019/2020 2020/2021 2021/2022

Всего по семестру: 1 2 четверть: 1 2 3 4

Андреева Д. С.

Под литературой

Система оценок

5-балльная

Все классы

Посмотреть отчет

Динамика среднего балла учителя

Средний балл учителя: Андреева Д.С.

по предмету: Русская литература

Класс	1-я четверть		2-я четверть		3-я четверть		4-я четверть		1-й семестр		2-й семестр		успеваемость	
	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл	Средний балл
6-Б	3.28	3.62	3.23	3.78	3.64	3.74	3.60	3.81	0.0	0.0	0.0	0.0	3.44	3.74
7-А	3.74	3.87	3.86	3.93	3.79	4.03	3.98	3.98	0.0	0.0	0.0	0.0	3.69	3.95
7-Б	3.54	3.80	2.88	3.80	3.33	3.84	3.33	3.87	0.0	0.0	0.0	0.0	3.27	3.83
9-А	3.64	4.00	3.82	4.18	4.25	4.45	4.40	4.48	0.0	0.0	0.0	0.0	4.03	4.28
9-Б	3.15	3.76	3.51	3.92	3.50	3.94	4.06	4.08	0.0	0.0	0.0	0.0	3.56	3.93
11	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.60	4.65	4.44	4.70	4.52	4.67

КОПИЯ
ВЕРНА

Адрес

Адрес: ru - Адрес: не

Отчеты - Дневники

Отчеты - Дневники

Добавить на эту панель карты, которые вы часто посещаете. Изменить панель локаций

Списки

Ученики

Медальеры

Успеваемость

Школа

Классы

Ученики

Классному руководителю

Учителю по предмету

Успеваемость класса

по предмету

Сравнение ср. баллов и

итоговой оценки

Посещаемость

Списки

Школа

Классы

Классному руководителю

Статистика оценок

Школа

Классы

Предметы

Классы и предметы

Выполнение программ

Классы

Падаторы по предмету

Средний балл

Ученики

Ученики

Предметы

Время на выполнение

Время на выполнение

Время на выполнение

Время на выполнение

Введите здесь текст для поиска

2016/2017 2017/2018 2018/2019 2019/2020 2020/2021 2021/2022

Весна 2017 семестр 1 2 четверть 1 2 3 4

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

Андропова Д.С.

КОПИЯ
БЕРНА

II.б. Качество обученности по предмету (по итогам года) по годам за три года, предшествующие аттестации

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №1 С.ОКТЯБРЬСКОЕ» МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ПРИГОРОДНЫЙ РАЙОН РЕСПУБЛИКИ СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ

ОГРН 1021500978905 ИНН 1512010765 363131 РСО – Алания Пригородный район с.Октябрьское,
ул. Гагарина,18 тел: 8 (867 38) 2-26-41; e-mail: oktiabrskoe1@list.ru адрес сайта: www.oktvabrskoe1.mwport.ru

от 16.12.2021 № 742

Справка

о качестве обученности учащихся по предмету (по итогам года)

учителя родного (осетинского) языка и литературы

МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское»

Алборовой Дзерассы Самсоновны

осетинский язык

Класс	Кол-во	Учебный год											
		2018-2019				2019-2020				2020-2021			
		Усп %	Кач-во %	СОУ %	Ср. балл	Усп %	Кач-во %	СОУ %	Ср. балл	Усп %	Кач-во %	СОУ %	Ср. балл
7 «А»	16	100	29	48	3,38								
7 «В»	9	100	44	48	3,44								
9 «А»	16	100	73	69	4,07								
9 «Б»	12	100	85	74	4,25								
8 «А»	15					100	40	51	3,5				
8 «В»	10					100	50	52	3,56				
10	14					100	100	92	4,79				
9 «А»	14									100	100	76	4,33
9 «В»	10									100	93	71	4,2
11	13									100	100	96	4,89

Директор школы

Р.Е. Тедеев

КОПИЯ
ВЕРНА

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №1 С.ОКТЯБРЬСКОЕ» МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ПРИГОРОДНЫЙ РАЙОН РЕСПУБЛИКИ СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ

ОГРН 1021500978905 ИНН 1512010765 363131 РСО – Алания Пригородный район с.Октябрьское,
ул. Гагарина,18 тел: 8 (867 33) 2-26-41; e-mail: oktyabrskoe1@list.ru адрес сайта: www.oktyabrskoe1.mwport.ru

от 16.12.2021 № 444

Справка

о качестве обученности учащихся по предмету (по итогам года)
учителя родного (осетинского) языка и литературы
МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское»
Алборовой Дзерассы Самсоновны
осетинская литература

Класс	Кол-во	Учебный год											
		2018-2019				2019-2020				2020-2021			
		Усп %	Кач-во %	СОУ %	Ср. балл	Усп %	Кач-во %	СОУ %	Ср. балл	Усп %	Кач-во %	СОУ %	Ср. балл
7 «А»	16	100	38	49	3,44								
7«В»	9	100	45	49	3,44								
9 «А»	16	100	69	73	4,19								
9«Б»	12	100	75	66	4								
8 «А»	15					100	40	51	3,5				
8 «В»	10					100	30	45	3,3				
10	14					100	100	92	4,77				
9 «А»	14									100	100	77	4,36
9 «В»	10									100	80	62	3,9
11	13									100	100	92	4,77

Директор школы

Р.Е. Тедеев

КОПИЯ
ВЕРНА

III.3. Результаты участия обучающихся в мероприятиях Всероссийской олимпиады школьников

Л.В.Дж

Справка-подтверждение

результатов участия учащихся на муниципальном этапе олимпиады школьников по родному (осетинскому) языку и литературе Алборовой Дзерассы Самсоновны, учителя осетинского языка и литературы МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское»

2017-2018 учебный год

№	ФИО участника	Класс	Место	Предмет	ФИО учителя
1.	Козаева Диана Таймуразовна	11	II	Осетинский язык	Алборова Д.С.

2019-2020

№	ФИО участника	Класс	Статус	Предмет	Учитель
1.	Джусоева Илона Робертовна	10	Призер	Осетинский язык	Алборова Д.С.
2.	Тедеева Анастасия Анатольевна	10	Призер	Осетинская литература	Алборова Д.С.

Заведующая РИМК УО

АМС МО Пригородный район

Л.В. Джатиева

КОПИЯ
ВЕРНА

ГРАМОТА

НАТРАЖДАЕТСЯ

*Козаева Диана,
обучающаяся 11 «Б» класса,
занявшая II место
на муниципальном этапе
Всероссийской олимпиады школьников
по осетинскому языку.*

*Начальник УО
Пригородного района*

А.И. Дзлиева

с. Октябрьское, 2017 год.

ГРАМОТА

НАГРАЖДАЕТСЯ

*Джусоева Млона Робертовна,
обучающаяся 10 класса МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское»
МО Пригородный район РСО-Алания, призер
муниципального этапа олимпиады школьников по
осетинскому языку.*

Учитель : Алборова Дз.расса Самсоновна

Начальник УО МО Пригородный район *А.М.Дзлиева*

с. Октябрьское, 2019 г.

ГРАМОТА

НАГРАЖДАЕТСЯ

*Шедеева Анастасия Анатольевна,
обучающаяся 10 класса МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское»
МО Пригородный район РСО-Алания, призер
муниципального этапа олимпиады школьников
по осетинской литературе.*

Учитель : Алборова Дзегасса Самсоновна

Начальник УО МО Пригородный район

А.И. Дзлиева

с. Октябрьское, 2019 г.

III.4. Результаты внеурочной деятельности обучающихся

**МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №1 С.ОКТЯБРЬСКОЕ» МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ПРИГОРОДНЫЙ РАЙОН РЕСПУБЛИКИ СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ**

ОГРН 1021500978905 ИНН 1512010765 363131 РСО – Алаания Пригородный район с.Октябрьское,
ул. Гагарина,18 тел: 8 (867 38) 2-26-41; e-mail: oktiabrskoel@list.ru адрес сайта: www.oktiabrskoel.mwport.ru

от 16.12 2021 № 441

**Результаты участия обучающихся
учителя родного (осетинского) языка и литературы
МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское»
Алборовой Дзерассы Самсоновны
в конкурсах, научно- исследовательских конференциях**

Год	ФИО	Класс	Конкурс	Уровень	Статус
2017	Тедеева Анастасия Анатольевна	7	Республиканский фестиваль национальных любительских молодежных и детских театров РСО- Алаания Номинация Художественное слово (монолог)	Муниципальный	Призер (2 место)
2017	Тедеева Анастасия Анатольевна	8	Республиканский конкурс чтецов «Ирон фæндыр»	Республиканский	Участник
2018	Тедеева Анастасия Анатольевна	9	«Ирон аив дзырды дæсны»	Муниципальный	Призер (2 место)
2019	Тедеева Анастасия Анатольевна	10	«Мой Коста»	Муниципальный	Победитель
2018	Зассеева Алина Маирбековна	8	Конкурс «Если б я пел как нарт вдохновенный...»	Муниципальный (Районная библиотека)	Победитель
2018	Бетеева Алана Альбертовна	8	Конкурс «Если б я пел как нарт вдохновенный...»	Муниципальный (Районная библиотека)	Призер (2 место)

**КОПИЯ
ВЕРНА**

2019	Осяев Давид Игорьевич	9	«Ирон æвзаг – фыдаелты хæзна»	Муниципальный (Районная библиотека)	Победитель
2021	Цховребова Аделина Денисовна	7	Всероссийское детско- юношеское военно- патриотическое общественное движение «ЮНАРМИЯ» РСО-Алания «Читай Коста»	Республиканский	Призер (3 место)
2021	Кабулова Арианна Тамазовна	8	Муниципальный этап Республиканского Конкурса чтецов «Ирон фандыр»	Муниципальный	Призер (3 место)

Директор школы

Р.Е. Тедеев

**КОПИЯ
ВЕРНА**

Комитет
Республики Северная
Осетия - Алания
по делам молодежи

Северо-Осетинская
региональная Молодежная
общественная организация
"АМЫРАН"

**РЕСПУБЛИКАНСКИЙ ФЕСТИВАЛЬ НАЦИОНАЛЬНЫХ
ЛЮБИТЕЛЬСКИХ МОЛОДЕЖНЫХ И ДЕТСКИХ
ТЕАТРОВ РСО-АЛАНИЯ**

ДИПЛОМ

II СТЕПЕНИ

в районном этапе фестиваля (Пригородный район)

в номинации Художественное слово (монолог)

НАГРАЖДАЕТСЯ

Актёр - любитель

АНАСТАСИЯ ТУЛАТОВА

(МБОУ СОШ №1 с. Октябрьское)

Руководитель - Алборова Д.С.

Председатель
Комитета РСО-Алания
по делам молодежи

Б.Р. Цаликов

Глава АМС
Пригородного
района

Р.А. Есиев

Худ. руководитель
Молодежной студии
«Амыран»

Т.К. Лазаров

Октябрьское - 2017

КОМИТЕТ РЕСПУБЛИКИ СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ
ПО ДЕЛАМ МОЛОДЕЖИ
ГОСУДАРСТВЕННОЕ БЮДЖЕТНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ КУЛЬТУРЫ
«ДВОРЕЦ МОЛОДЕЖИ РСО-АЛАНИЯ»

РЕСПУБЛИКАНСКИЙ КОНКУРС ЧТЕЦОВ

**ИРОН
ФÆНДЫР**

ДИПЛОМ
УЧАСТНИКА

ТУЛАТОВА АНАСТАСИЯ

Директор

С. Газданов

г. Владикавказ
2017

ГРАМОТА

Хорзæхгонд цæуы

Ирон æвзаг æмæ литературæйы
бæрæгбоны кадæн арæзт районы
æркаст «Ирон аив дзырды дæсны»-йы

II бынат бацахсæг
ТЕДЕТЫ АНАСТАСИЯ
Октябрыхъæуы фыццагæм астæуккаг
स्कъолайы ахуыргæнинаг

Ахурады Управленийы
сæргълаууæг

Дзلياتы А.

2018 аз

ГРАМОТА

НАГРАЖДАЕТСЯ

Тедеева Анастасия

ученица 10 класса

МБОУ СОШ № 1 с. Октябрьское
(руководитель Алборова Дз.С.)

за 1 место

в районном фестивале детского творчества

«Мой Коста»

в номинации «Художественное слово»

Начальник Управления образования
Пригородного района

Дзлиева А.И.

с. Камбилеевское
2019г.

ГРАМОТА

Награждается

Зассеева Алина

Ученица Октябрьской средней школы №1,
занявшая *I* место в конкурсе стихов «*Если б пел я
как нарт вдохновенный...*» посвященный Дню
рождения Коста Хетагурова, проводившемся в
центральной районной библиотеке.

15.10.2018г.

Директор
Пригородной ЦБС

Кабулова Г.Р.

Кабулова Г.Р.

ГРАМОТА

Награждается

Бетеева Алана

Ученица Октябрьской средней школы №1,
занявший 2 место в конкурсе стихов «*Если б пел я
как нарт вдохновенный...*» посвященный Дню
рождения Коста Хетагурова, проводившемся в
центральной районной библиотеке.

15.10.2018г.

Директор
Пригородной ЦБС

Кабулова Г.Р.

ГРАМОТА

Награждается

Осяев Давид

Ученик 9 класса «а» Октябрьской средней общеобразовательной школы № 1, занявший 1 место в конкурсе чтецов на мероприятии «Ирон авзаг – фыдалты хазна» ко Дню осетинского языка и литературы, проводимом в Центральной районной библиотеке.

15.05.2019г.

Директор
Пригородной ЦБС

Кабулова

Кабулова Г.Р.

почетная ГРАМОТА

НАГРАЖДАЕТСЯ

Кабулова Арианна Тамазовна,
обучающаяся 8 «В» класса МБОУ «СОШ №1
с.Октябрьское» МО Пригородный район РСО-Алания,
призер муниципального этапа Республиканского конкурса
чтецов «Ирси фæндыр».

Учитель, подготовивший участника:

Алборса Дзерасса Самсоновна

Заведующая РИМК УС

АМС МО-Пригородный район

Л.В. Джатиева

с.Октябрьское, 2021 г.

IV.5. Владение современными образовательными технологиями

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №1 С.ОКТЯБРЬСКОЕ» МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ПРИГОРОДНЫЙ РАЙОН РЕСПУБЛИКИ СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ

ОГРН 1021500978905 ИНН 1512010765 363131 РСО – Алания Пригородный район с.Октябрьское,
ул. Гагарина, 18 тел: 8 (867 38) 2-26-41; e-mail: oktiabrskoe1@list.ru адрес сайта: www.oktyabrskoe1.mwport.ru

от 16.12 2021 № 749

Справка-подтверждение

Отчет об использовании учителем родного (осетинского) языка и литературы МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское» Алборово Дзерассой Самсоновной современных образовательных технологий в образовательном процессе и эффективность их применения с заключением об их соответствии современным требованиям.

Успешное овладение знаниями в современном мире подразумевает обязательное применение всех образовательных и информационных ресурсов. Компетенция учителя в организации информационной основы деятельности обучающихся -- необходимая основа для повышения качества обученности и развития творческого мышления у детей.

Учитель родного (осетинского) языка и литературы Алборова Дзерасса Самсоновна при подготовке к урокам использует ресурсы сети Интернет. Учителем и обучающимися подготовлены мультимедийные презентации, тренажеры по учебным темам.

На своих уроках Алборова Дзерасса Самсоновна регулярно использует ТСО (компьютер, проектор). Благодаря внедрению ИКТ на уроках родного (осетинского) языка и литературы реализуется идея развивающего обучения, повысился темп урока, сократились потери рабочего времени до минимума, увеличился объем самостоятельных работ. В своих презентациях к урокам родного (осетинского) языка и

КОПИЯ
ВЕРНА

литературы Алборова Дзерасса Самсоновна использует разнообразные формы наглядности в виде таблиц, схем, опорных конспектов. В качестве домашнего задания учащимся предлагается найти учебный материал в Интернете, составить презентацию. Очень часто на своих уроках литературы учитель использует музыкальные произведения, созданные на слова стихотворений поэтов, творчество которых изучается.

С опытом работы по данной теме Дзерасса Самсоновна выступала на ШМО, давала открытые уроки на муниципальном уровне, где демонстрировала их применение. Применение ИКТ повышает мотивацию к обучению, поэтому ученики педагога, используя информационно-коммуникационные технологии, с удовольствием создают к урокам презентации, доклады, сообщения.

Алборова Дзерасса Самсоновна имеет в наличии разработанные конспекты открытых уроков и анализы с заключением об их соответствии современным требованиям.

Директор школы

Р.Е. Тедеев

КОПИЯ
ВЕРНА

Гом урочы пьлан ирон æвзагæй 7-æм къласы

Тема: Фæрсдзырд. (Фæлхат кæныны урок)

18.04.2017

Октябрыхъæуы 1-æм астæуккаг स्कôлайы
Ирон æвзаг æмæ литературæйы ахуыргæнæг

Æлборты Дзерассæ

Фæрсдзырд.

Урочы хуыз: рацыд æрмæг фæлхат кæныны урок.

Урочы нысан:

1. Сфæлхат кæнын фæрсдзырды тыххæй зонындзинæдтæ.
2. Сбæлвырд кæнын, ахуырдаутæ фæрсдзырдæй практикон æгъдауæй куыд пайда кæнынц, уый.
3. Ахуырдаутæм рæзын кæнын уарзондзинад мадæлон æвзагмæ.

Урочы хæстæ (ахуырадон, зонадон, хъомыладон)

- ✓ **ахуырадон:** зонындзинæдтæ бæлвырд æмæ уæрæх кæнын фæрсдзырдæй; рацыд æрмæг фæлхат кæнын фæрсдзырдæй; фæрсдзырды ахадындынад аив литературæйы.
- ✓ **зонадон:** хи хъуыдытæ дзурын зонын литературон æвзагæй пайдагæнгæйæ; дæнцæгтæ хæссын зонын;
- ✓ **хъомыладон:** рæзын кæнын уарзондзинад мадæлон æвзагмæ;

Ахуырдаутæ хъуамæ зоной:

- фæрсдзырдты миниуджытæ;
- фæрсдзырдты нысаниуджытæ;
- фæрсдзырдты дих;
- фæрсдзырдтæй ныхасы пайда кæнын.

Куысты хуызтæ: къордгæйттæй, иугæйттæй, фронталон.

Урочы æрмæг: карточкæтæ, презентации, дидактикон æрмæг, техникон фæрæзтæ.

Урочы арæзт:

1. Организацион хай.
2. Хæдзармæ куыст сбæрæг кæнын.
3. Хатдзæгтæ саразын.
4. Рефлекси.
5. Бæрæггæнæнтæ сæвæрын.

Дир. сеш. Гедеев Р.З.

Урочы эпиграф:

*«Дæн фондз хистæрæн сæ кæстæр.
У архайдæн йæ æууæл
Иууыл равдисын мæ хæс дæр.
Цæй, æмæ мыл арæхдæр амбæл.»*

Урочы цыд:

1. Организацион хай:

Ах. н. Уæ бон хорз, сывæллæттæ! Абон нæ урокмæ æрбацыд уазджытæ. Æгас нæм цæут! Уазæг Хуыцауы уазæг.

2. Ахуыргæнаджы разныхас:

--Егъау планетæ Морфологийыл цæрынц алыхуызон ныхасы хайттæ. Уыдонæй бирæтимæ сыхах зонгæ стут. Уыдон нын аразынц нæ ныхас, ирддæр æмæ йæ хъæздыгдæр кæнынц. Ранымайут ма мын сæ уæдæ.

Ахуырдаутæ нымайынц (номдартæ, миногонтæ, мивдисджытæ, номивджытæ, нымæцонтæ, фæрсдзырдтæ).

Ах.н. Раст у. Уæдæ абон нæ ныхас уыздæн уыдонæй иуыл. Æмæ уырыссаг лингвист Александр Александры фырт Шахматов афтæ фыста уыцы дзырдты тыххæй:

«Ацы дзырдтæ нын «рæсугъд» кæнынц нæ ныхас, дзуапп дæттынц нæ ныхасы æнтыстдзинадæн».

Уыдон фæвдисынц архайдæн йæ миниуæджы æууæлтæ, архайды уавæр. Шахматов, кæй зæгъын æй хъæуы, уырыссаг æвзаджы тыххæй фыста, фæлæ ирон æвзаг дæр æнæ уыцы дзырдтæй уайд мæгуырдаер. Зæгъæм, Хетæгкаты Къостайы æмдзæвгæ «Хъуыбады»- йы дæр æмбæлынц. Зæгъут ма мын сæ.

«Сæрдæй, зымæгæй,

Гуыбыр, тызмæгæй

Йæ кæрцы мидæг

Ныхасы бады

Зæронд Хъуыбады,

Нæ фæндырдзæгъдæг...»

Фарст: Сывæллæттæ, зæгъут ма мын уæдæ, цавæр дзырдты кой кæны уый æмæ куыд хуыйнынц?

Дзуапп: (фæрсдзырдтæ). (Слайд 1 ныхасы хайттæ).

Ах. н. Уæдæ, цæмæй нæ куыст райдайæм, уый тыххæй ахъазæм хъазт «Зонгæдзинад»-æй.

Алчи дæр дзуры йæ ном æмæ фæрсдзырдтæ номы фыццаг дамгъæйæ.

Зæгъæм: Азæмæт – асæрдг

Зæринаæ – знон...

Ах. н. Хорз, базонгæ стæм.

3. Хæдзармæ куыст сбæрæг кæнын.

Хæдзармæ уын уыд лæвæрд, цæмæй ныффыссат алыхуызон хъуыдыйæдтæ æмæ æмбисæндтæ фæрсдзырдтимæ. (Кæсынц сæ хъуыдыйæдтæ æмæ сæ æвзарынц).

Фарст. Уæдæ мын чи зæгъдзæн, цы у фæрсдзырд, уый?

Дзуапп: (фæрсдзырд у, архайды æууæл, архайды миниуæг чи æвдисы, ахæм ныхасы хай. Фæрсдзырдтæ домынц фарстытæ: куыд? кæд? кæдæм? кæм? цæмæн?)

Ах. н. Уæдæ, сывæллæттæ, нырыккон ирон æвзаджы лексикайы цы бирæ дзырдтæ ис, уыдонæй иутæ сты æнаæивгæ дзырдтæ, ома нæдæр тасындзæг кæнынц, нæдæр ифтындызæг, афтæмæй февдисынц архайды миниуæджы æууæлтæ, архайды уавæр, æмæ хъуыдыйады арæхдæр феххæст кæнынц фадатон дзырдты функции.

Фарст: Цавæр ныхасы хаимæ баст вæййы фæрсдзырд ирон æвзаджы æмæ цы февдисы?

Дзуапп: Фæрсдзырд арæхдæр баст вæййы мивдисæгимæ æмæ февдисы архайдæн:

1) йæ хуыз, ома куыд цæуы, уый: хорз, сабыр, тагъд, æвиппайды æмæ афтæ д. Зæгъæм: Сывæллæттæ **хорз** фæхъазыдысты. (куыд? арх. х.)

2) йæ бынат, ома кæм цæуы, кæдæм цæуы, кæцæй цæуы: дард, бынай, фалейæ, кæмдæр.

Зæгъæм: Хъæуæн сæ куырой уыдис **бынай** комы. (кæм?)

3) йæ афон, ома кæд цæуы: раджы, ибон, знон, фарон, кæддæриддæр.

Зæгъæм: **Знон** горæты уыд æмбырд.

4) йæ нысан æмæ йæ 'фсæн, ома цæмæн, цы нысанæн цæуы: барæй, мæстæй, æфсæрмай, фыдæнæн, дзæгъæлы.

Зæгъæм: Сыхаг хъæуы лæппутæ куы фехъусой хабар, уæд **мæстæй** мæлдзысты. (Ахуырдаутæ дзуапп дæттынц дидинсыфтæй).

Карточкæтимæ куыст.

Къордтæн райуарын карточкæтæ. Ныффидар кæнын фæрсдзырдты дих сæ нысаниджытæм гæсгæ.

Карточкæ №1.

Лæвæрд фæрсдзырдтæ рафыссут фондз цæджындзæй фæрстытæм гæсгæ: **Кæм? Кæд? Куыд? Кæдæм? Кæцæй?** Алы цæджындзæй дæр иу фæрсдзырдимæ æрхъуыды кæнут хъуыдыйад æмæ сæ ныффыстут.

Ныртæккæ, уæле, искуыдæм, сындæггай, æвиппайды, асæрды, никад, никуы, кæддæр, куыддæриддæр, искад, дæлиау, фалæмæ, тагъд, галиуæрдæм, фарон, бынай, дард, æввахс, зымæгон, дæлæрдыгæй, æхсæвыгон, рæвдз, уыцырдæм, уæлиауæй, бæстон, кæддæр, уайтагъд.

Карточкæ №2.

Лæвæрд фæрсдзырдтæн сæ ныхмæ антонимтæ ныффыссут. Дыууæ цæджындзæй дæр фæйнай иу фæрсдзырдимæ хъуыдыйæдтæ æрхъуыды кæнут æмæ сæ ныффыссут.

æнцон -- ...

рæвдз -- ...

хъæрæй -- ...

дард -- ...

рахизæрдыгæй -- ...

æхсæвæй -- ...

æддæмæ -- ...

искуы -- ...

райсомæй -- ...

боныгон -- ...

рагацау -- ...

Карточкæ №3.

Хъуыдыйæдтæ рафыссут. Стъæлфыты бæсты хъæугæ фæрсдзырдтæ бафыссут. Фæрсдзырдтæн сæ нысаниуæг бацамонут.

Дзырдтæ баххæст кæнынæн: кæдæм, уым, раджы, тагъд, хъæрæй, райсомæй, кæронæй, кæмдæр, рагæй-æрæгмæ, никуы, æнæзивæг, дæлдæр, æнгомæй, рагæй, хæстæгмæ.

1. ... нал фæци нæ гæды
Урссаджы хъæстæ.
2. Куыдз ... хуыссы йæ цуры
Уынаæргъы, хъæрзы.
3. Бирæгъмæ та ...
Арс ... хæцыд.
4. « О, о! – бирæгъ загъта, --
Ма рох кæн дæ дзырд»
Арсы ... фæуагъта:
Мехъхъ ... фæцыд.
5. Куыд .. фестыс,
Куыд ... зарыс?
6. Цæттæ дæ хызын дар,
.... де скъоламæ уайт.

7. Скæнæм нæтырыса
Дзыллæйы номæй
Рухсмæ ...
Цомут ...
8. – Ай та цы диссаг?
... мæм бабæллыд
Бирæгъ
9. Рухс цæуы
Бадынц ма
10. Фест ... лæгау,
Ныхс сапонæй дæхи.
11. –иу бафтыд,
... -иу фæкафыд.

Карточка №4.

Лæвæрд скъуыддзæгтæ рафыссут. Ссарут фæрсдзырдтæ æмæ сын сæ быны бахахх кæнут, сæ сæрма сын фæнысан кæнут сæ фæрстытæ.

1. Хъусы хъæддзау лæг
лæмбынæг,
Уæдæ цымæ уыцы тыхст уаст
Чердыгæй цæудзæнис, зæгъгæ.

(Нигер.)

2. Мæргътæ та тæхынц
фæстæмæ,
Зарынц зарджытæ: сæ зардæй
Бæстæ схæлдзæг ис æгасæй.

(Нигер.)

3. Дарддæр хъусут, уæдæ цы!...
Чызг дæр уыцырдæм тындзы.

(Дарчиты Д.)

4. Фездæхти дын уæд Зæлинаæ,
Уайтагъд бахæцца сæхимæ.
Къуымы сагъдауæй лæууы, --
Уым хæкъуырцæгæй кæуы.

(Дарчиты Д.)

5. Даргъ æхсæв фыдбонæй
Цардудæн хуыздæр...
Рухс цæуы кæронæй,
Бадынц ма кæмдæр.

(Къоста.)

6. Раджы уæйыгмæ
лæскъдзæрæн
Иу мæгуыр лæг цард.
(Къоста.)

7. Ныр хуысс уым комы,
Ныххау дæлæмæ!

Хуыр, дур – дæ ингæн,
Æртæх – дæ мæрддзаг.

Ныххæрдзæн рувас

Дæ хъустæ ахсæв,

Дæ цæст дын сау сынт

Скъахдзæн райсом... (Нигер.)

Ах. н. Хорз сывæллæттæ, хорз бакуыстат.

4. Фронталон фарст. (слайд 2)

Фарст. Уæдæ мын чи зæгъдзæн, фæрсдзырдтæ куыд равзæрдысты, ома фæрсдзырдты арæзт? Цавæр ныхасы хæйттæй?

Дзуапп: Фарсдзырд ирон æвзаджы, куыд ныхасы хай, афтæ арæхдæр арæзт цæуы æндæр ныхасы хæйттæй: номдартæй, миногонтæй, номивджытæй, нымæцонтæй, фæрсагмитæй æмæ фæрсдзырдтæн сæхицæй.

Фарст. Куыд арæзт цæуынц номдартæй фæрсдзырдтæ?

Дзуапп: Номдартæй фæрсдзырдтæ арæзт цæуынц æртæ хуызы:

1) номдартæм æндæр ныхасы хæйттæ (арæхдæр номивджытæ) æфтаугæйæ: æндæр-æхсæв, а-фæззæджы, ал-аз, иннæ-бон, æндæр-аз, æндæр-æ-бон, æндæр-æхсæв.

2) номдары бындур фæлхат кæныны руаджы: дон-дон, хъус-хъус, хъæуи-хъæу, хæдзари-хæдзар

3) бирæ номдартæ алыхуызон хауæнты æвæрдæй арæх рахизынц фæрсдзырдтæм æмæ вæййынц номдартæ дæр æмæ фæрсдзырдтæ дæр: хъæрæй дзурын, райсомæй сыстын, рæстæгылæрбацыд.

Фарст. Куыд арæзт цæуынц номивджытæй фæрсдзырдтæ?

Дзуапп. Номивджытæй цы фæрсдзырдтæ аразæм, уыдон сты дыууæхуызон:

1) фæрсдзырды нысаниуæг чи райста, уыдон номивджыты хуызæн нал сты: кæд, кæддæр, никуы, кæдæм, уæд, кæмдæр, искуыцæй...

2) фæрсдзырдтæн сæ арæзтæй бæрæг у, цавæр номивджытæй конд сты, уый: ауылты, ацырдæм, уыцырдыгæй, ацырдыгæй алыхатт.

Фарст. Куыд арæзт цæуынц миногонтæй фæрсдзырдтæ?

Дзуапп. Миногонтæй фæрсдзырдтæ арæзт цæуынц дыууæ хуызы:

1) миниуæгæвдисæг миногонтæн сæ фылдæр хай, сæ формагæ нæ ивгæйæ, вæййынц фæрсдзырдты нысаниуæджы: дзæбæх кусы, цырды лидзы, бæрзонд гæпп кæны, рæсугъд кафы.

2) миногонтæй бирæтæ иуæй-иу хауæнты æвæрдæй рахизынц фæрсдзырдтæм: хъæддыхæй лæууы (ирт. х.), хæстæгмæ нæ уыны (ар. х.), дардыл айхъуыст йæ ном (цæд. х.).

Фарст. Нымæцонтæй куыд арæзт цæуынц фæрсдзырдтæ?

Дзуапп: Иннæ ныхасы хæйттæй уæлдай ирон æвзаджы нымæцонтæй къаддæр фæрсдзырдтæ æвзæры. Цалдæр фæрсдзырды равзæрд бæрцон æмæ рæнхъон нымæцонтæй дæр. Уыдон арæзт цæуынц нымæцонмæ æндæр ныхасы хай кæнæ фæсæфтуантæ æмæ хауæнты кæрæттæ бафтауыны руаджы: Адæм **фыццаг** афтæ æнхæлдтой; **Иухатт** сырдыл емынæ сыстад; **Иугай** ныййистæм, ныууагътам нæ бæстæ; **Дыууæрдæм** рафт-бафт кæны.

Фарст. Куыд арæзт цæуынц фæрссагмитæй фæрсдзырдтæ?

Дзуапп: Фæрссагмитæй фæрсдзырдтæ арæзт цæуынц дыууæ хуызы:

1) фæрссагми фæлхат кæныны руаджы: бадгæ-бадгæ цыд, хъазгæ-хъазгæ, дзургæ-дзургæ.

2) фæрссагмимæ мивдисæджы æбæлвырд формагæ бафтауыны руаджы: цæугæ-цæуын, худгæ-худын, дзургæ-дзурын.

Фарст. Куыд арæзт цæуынц фæрсдзырдтæй фæрсдзырдтæ та?

Дзуапп: Фæрсдзырдтæм фæсæфтуантæ кæнæ иуæй-иу хауæнты кæрæттæ куы бафтауæм, уæд сæ саразæн ис ног фæрсдзырдтæ: фалæ-рдыгæй, фалæ-ты, уæлæ-ты, уæлæ-мæ, дæлæ-мæ, æддæ-мæ, уæл-и-ау, дæл-и-ау, фал-и-ау.

Фарст. Цавæр бæрцбарæнтæ ис фæрсдзырдтæн?

Дзуапп: Фæрсдзырдтæн миногонтау ис æртæ бæрцбарæны:

1. Бындурон бæрц (**Бæрзонд** стахти хохмæ уари);
2. Барæн бæрц. Арæзт цæуы фæсæфтуан -**дæр**-ы руаджы (**Сындæгдæр** скъæр дæ машинæ);
3. Уæлахизон бæрц. Арæзт цæуы барæн бæрцы фæрсдзырдтæм дзырдтæ иууыл, æппæтæй, иттæг, æгæр, тынг...æфтауыны руаджы (**Бæстæ** уыд хæрз сабыр).

Ах. н. Хорз, сывæллæттæ, тынг хорз зонут фæрсдзырд.

Фарст. Уæдæ ма мын зæгъут, хъуыдыйады уæнгтæм гæсгæ та цæвæр уæнг вæййы?

Дзуапп: Фадатон дзырд.

Зæгъæм: **Абон** дунемæ бæрзондæй цъити ирд цæстæй кæсы.

Дардæй æрбайхъуыст барджыты уынаер. (фæйнæгыл сæ фыссынц)

Хорз сывæллæттæ. Бафæлладыстут æмæ **физминуткæ** саразæм.

Ах. н. Баулафыдыстæм æмæ кусæм дарддæр.

Текст.

Бакасын текст æмæ дзы ссарын фæрсдзырдтæ. Бацамонын сын сæ арæзт æмæ сæ нысаниуджытæм гæсгæ цы æвдисынц, уый.

Мыст æмæ нартхоры нæмыг.

Уалдзæг бацыди йæ рады. Миты тæпп никуыуал уыд. Мæргътæ хъарм бæстæй семæ æрбахастой ног, хъæлдзæг зарджытæ. Бæлæстæ сты дидинаг рафтауынаæввонг. Сæ сæртæ, сæ къабæзтæ тынгдæр ивазынц арвмæ. Хур та бынтон рæдау нæма у йæ зæлдаг тынтыл.

Ацы афонмæ хоры къутутæ сафтид вæййынц. Баба дæр уисын кауæй нартхор равдæлон кодта сарайы гонмæ. Къутумæ хæстæг ничиуал цыд. Цы иугай гагата ма дзы баззад, уыдон сагъæс байдыдтой: «Цы уыдзæн дарддæр, цы фæуыдзыстæм?»

Стыр урс дæндæджы йæс нартхоры нæмыг уæлгоммæ хуыссы æмæ иунагæй æнкъард кæны. Йæ бирæ æмбæлттæй фæхицæн.

Цы уа уымæй зындæр! Æрæджы дæр ма-иу афтæ дзырдтой: «Кæд цæргæ – уæд иумæ, кæд мæлгæ – уæддæр иумæ».

Æвиппайды цыдæр сыбыртт ауад йæ хъустыл: «Цы уа, цымæ?»
Нартхоры нæмыг фæкаст, уынæр кæцæй фехъуыст, уырдаæм. Æнахуыр цæрæгой. Саудзарм, урсмукъуджын. Йæ лыстæг цæстытæ тыбар-тыбур кæнынц. Йæ хæмхудтæ зæххыл хафгæ æрбацауы. Цы агуры? Цы йæ хъауы? Гъе, гъе, цыдæр урс мур фелвæста йæ хъæбысмæ. Абадт йæ фæстæгтыл æмæ йæ хæры.

Фарст. Зæгъут ма мын, сывæллæттæ, фæрсдзырды растфыссынадæй та цы базыдтат?

Дзуапп: 1. Хайыгтæ ма-, ни-, ис-, -дæр, -дæриддæр, амонаен номивæг а æмæ фæсæвæрдтæ –æрдæм, -æрдыгæй фæрсдзырдтимæ фыссын хъæуы æмхæстæй: макуы, никæцæй, искацæй...

2. Фæрсдзырдтæ: **фале, уæле, дæле, фæсте**-йы кæронæй фыссын хъæуы е.

3. Фæрсдзырдтæ: **æрæджи**ау, **дæли**ау, **уæли**ау, **фали**ау, **фæсти**ау-ы фæсæфтуан **ау**-ы разæй фыссын хъæуы хъæлæсон и.

5. Хатдзæгтæ.

Уæдæ, сывæллæттæ, фæрсдзырдæй цы базыдтат, уымæн хатдзæгтæ скæнаæм тесты хуызы.

Тестытæ.

1. Фæрсдзырд у ахæм ныхасы хай, кæцы æвдисы:

1) ном;

2) архайдæ миннуæг;

3) предметы миннуæг.

2 Фæрсдзырдтæ хъуыдыйады уæнгтæм гæсгæ вæййынц:

1) бæрæггæнæн;

2) фадатон дзырдтæ;

3) зæгъинаг.

3. Цал бæрцбарæны ис фæрсдзырдæн?

1) иу;

2) æртæ;

3) фондз.

4. Цавæр бæрцбарæнтæ ис фæрсдзырдтæн?

1) барæн æмæ бындурон;

2) бындурон, барæн æмæ уæлахизон;

3) уæлахизон.

5. Сæ нысаниуæгмæ гæсгæ фæрсдзырдтæ цал къордыл дих кæнынц?

1) цыппар;

2) фондз;

3) дыууæ.

6. Фæрсдзырдтæ арæст нæ вæййынц:

1) миногонтæй;

2) æвастхъæрæй;

3) номдарæй.

6. Рефлекси. (таблицаы хуызы æххæст кæнынц)

1. Урок мæ зæрдæмæ фæцыд.
2. Урочы æз архайдтон активон/пассивон.
3. Урок мæм фæкаст цыбыр/даргъ.
4. Урокæн æвæрын ...

7. Бæрæггæнæнтæ сæвæрын.

8. Хæдзармæ куыст раттын.

Ныффыссын чысыл аргъау «фæрсдзырды» тыххæй. (Йæ пайда нæ ныхасы).

Урочы технологон картæ

Урочы этаптæ	Ахуыргæнæджы архайд	Ахуырдауты архайд	УАА
1. Ахуырдау -ты урокмæ сразæнгар д кæнын. Мотиваци.	Уæ бон хорз, сывæллæттæ! Абон нæ урокмæ æрбацыд уазджытæ. Æгас нæм цæут! Уазæг Хуыцауы уазæг. Ахуыргæнаджы разныхас: --Егъау планетæ Морфологийыл цæрынц алыхуызон ныхасы хайттæ. Уыдонæй бирæтимæ сымах зонгæ стут. Уыдон нын аразынц нæ ныхас, ирддæр æмæ йæ хъæздэгдæр кæнынц. Ранымайут ма мын сæ уæдæ. Раст у. Уæдæ абон нæ ныхас уыдзæн уыдонæй иуыл. Æмæ уырыссаг лингвист Александр Александры фырт Шахматов афтæ фыста уыцы дзырдты тыххæй: <i>«Ацы дзырдтæ нын «рæсугъд» кæнынц нæ ныхас, дзуапп дæттынц нæ ныхасы æнтыстдзинадæн».</i> Уыдон февдисынц архайдæн йæ миниуæджы æууæлтæ, архайды уавæр. Шахматов, кæй зæгъын æй хъæуы, уырыссаг æвзаджы тыххæй фыста, фæлас ирон æвзаг дæр æнæ уыцы	Ахуырдаутæ нымайынц: номдартæ, миногонтæ, мивдисджытæ, номивджытæ, нымæцонтæ, фæрсдзырдтæ.	Иуæгон (личност- ные)

	дзырдтæй уайд мæгуырдар. Зæгъæм, Хетæгкаты Къостайы æмдзæвгæ «Хъуыбады»- йы дар æмбæлынц. Зæгъут ма мын сæ. Урочы эпиграф: «Дæн фондз хистæрæн сæ кæстæр. У архайдæн йæ æууæл Иууыл равдисын мæ хæс дæр. Цæй, æмæ мыл архæдар амбæл.» Фарст: Сывæллæттæ, зæгъут ма мын уæдæ, цавæр дзырдты кой кæны уый æмæ куыд хуыйнынц? Ах. н. Уæдæ, цæмæй нæ куыст райдайæм, уый тыххæй ахъазæм хъазт «Зонгæдзинад»-æй. Алчи дар дзуры йæ ном æмæ фæрсдзырд йæ номы фыццаг дамгъæйæ. Ах. н. Хорз, базонгæ стæм.	«Сæрдæй, зымæгæй, Гуыбыр, тызмæгæй Йæ кæрцы мидæг Ныхасы бады Зæронд Хъуыбады, Нæ фæндырдзæгъдæг...» Дзуапп: Фæрсдзырдтæ. Азæмæт – асæрды; Зæринаæ – знон... Ахуырдаутæ иууылдар дзурынц сæ нæмттæ æмæ алчидæр йæ номы фыццаг дамгъæйæ дзуры фæрсдзырд.	
2.Хæдзар-мæ куыст сбæрæг кæнын.	Хæдзармæ уын уыд лæвард, цæмæй ныффыссат алыхуызон хъуыдыйæдтæ æмæ æмбисæндтæ фæрсдзырдтимæ. Фарст. Уæдæ мын чи зæгъдзæн, цы у фæрсдзырд, уый?	Кæсынц сæ хъуыдыйæдтæ æмæ сæ æвзарынц. Дзуапп: фæрсдзырд у, архайды æууæл, архайды миниуæг чи æвдисы, ахæм ныхасы хай.Фæрсдзырдтæ домынц фарстытæ: куыд? кæд? кæдæм? кæм? цæмæн?	Зона-дон

Ах. н. Уæдæ, сывæллæттæ, нырыккон ирон æвзаджы лексикæйы цы бирæ дзырдтæ ис, уыдонæй иутæ сты æнæаивгæ дзырдтæ, ома нæдæр тасындзæг кæнынц, нæдæр ифтындрæг, афтæмæй февдисынц архайды миниуæджы æууæлтæ, архайды уавæр, æмæ хъуыдыйады арæхдæр феххæст кæнынц фадатон дзырдты функции.

Фарст: Цавæр ныхасы хаимæ баст вæййы фæрсдзырд ирон æвзаджы æмæ цы февдисы?

Дзуапп: Фæрсдзырд арæхдæр баст вæййы мивдисæгимæ æмæ февдисы архайдæн:

1) йæ хуыз, ома куыд цæуы, уый: хорз, сабыр, тагъд, æвиппайды æмæ афтæ д.

Зæгъæм: Сывæллæттæ **хорз** фæхъазыдысты. (куыд? арх. х.)

2) йæ бынат, ома кæм цæуы, кæдæм цæуы, кæцæй цæуы: дард, бынæй, фалейæ, кæмдæр.

Зæгъæм: Хъæуæн сæ куырой уыдис **бынæй** комы. (кæм?)

3) йæ афон, ома кæд цæуы: раджы, ибон, знон, фарон, кæддæриддæр. Зæгъæм: **Знон** горæты уыд æмбырд.

4) йæ нысан æмæ йе 'фсон, ома цæмæн, цы нысанаен цæуы: барæй, маæстæй, æфсæрмай, фыдæнаен, дзæгъæлы. Зæгъæм: Сыхаг хъæуы

		лæппутæ куы фехъусой хабар, уæд мастæй мæлдзысты. (Ахуырдаутæ дзуапп дæттынц дидинсыфтæй).	
3. Зонындзинæдты райхæлд	Карточкаæтимæ куыст. Къордтæн райуарын карточкаæтæ. Ныффидар кæнын фæрсдзырдты дих сæ нысаниджытæм гæсгæ. Карточкаæ №1. Лæвæрд фæрсдзырдтæ рафыссут фондз цæджындзæй фæрстытæм гæсгæ: Кæм? Кæд? Куыд? Кæдæм? Кæцæй? Алы цæджындзæй дæр иу фæрсдзырдимæ æрхъуыды кæнут хъуыдыйад æмæ сæ ныффыстут. Ныртæккæ, уæле, искуыдæм, сындæггай, æвиппайды, асарды, никæд, никуы, кæддæр, куыддæриддæр, искад, дæлиау, фалæмæ, тагъд, галиуæрдæм, фарон, бынæй, дард, æввахс, зымæгон, дæлардыгæй, æхсæвыгон, рæвдз, уыцырдæм, уæлиауæй, бæстон, кæддæр, уайтагъд. Карточкаæ №2. Лæвæрд фæрсдзырдтæн сæ ныхмæ антонимтæ ныффыссут. Дыууæ цæджындзæй дæр фæйна иу фæрсдзырдимæ хъуыдыйæдтæ æрхъуыды кæнут æмæ сæ ныффыссут. æнцон -- ... рæвдз -- ...	Ахуырдаутæ карточкаæтимæ кусынц къордгай.	Коммуника - тивон , зонадон

хъæрæй -- ...
дард -- ...
рахизæрдыгæй -- ...
æхсæвæй -- ...
æддæмæ -- ...
искуы -- ...
райсомæй -- ...
боныгон -- ...
рагацау -- ...

Карточкæ №3.

Хъуыдыйæдтæ рафыссут.
Стъæлфыты бæсты хъæугæ
фæрсдзырдтæ бафыссут.
Фæрсдзырдтæн сæ нысаниуæг
бацамонут.
Дзырдтæ баххæст кæнынаен:
*кæдæм, уым, раджы, тагъд,
хъæрæй, райсомæй, кæронæй,
кæмдæр, рагæй-æрæгмæ,
никуы, æнæзивæг, дæлдæр,
æнгомæй, рагæй, хæстæгмæ.*

1. ... нал фæци нæ гæды
Урссаджы хъæстæ.
2. Куыдз ... хуыссы йæ цуры
Уынаæргъы, хъæрзы.
3. Бирæгъмæ та ...
Арс ... хæцыд.
4. « О, о! – бирæгъ загъта, --
Ма рох кæн дæ дзырд»
Арсы ... фæуагъта:
Мехъхъ ... фæщыд.
5. Куыд .. фестыс,
Куыд ... зарыс?
6. Цæттæ дæ хызын дар,
.... де скъоламæ уай!
7. Скæнæм нæтырыса
Дзыллæйы номæй
Рухсмæ ...
Цомут ...
8. – Ай та цы дисса?
... - ...
... мæм бабæлдыд
Бирæгъ

9. Рухс цауы

Бадынц ма

10. Фест ... лэгау,
Ныхс сапонэй дæхи.

11. –иу бафтыд,
... –иу фæкафид.

Карточка №4.

Лæвæрд скъуыддзæгтæ
рафыссут. Ссарут
фæрсдзырдтæ æмæ сын сæ
быны бахахх кæнут, сæ сæрма
сын фæнысан кæнут сæ
фæрстытæ.

1. Хъусы хъæддзау лæг
лæмбынæг,
Уæдæ цымæ уыцы тыхст уаст
Чердыгæй цаудзæнис, зæгъгæ.
(Нигер.)

2. Мæргътæ та тæхынц
фæстæмæ,
Зарынц зарджытæ: сæ зардæй
Бæстæ схæлдзæг ис æгасæй.
(Нигер.)

3. Дарддæр хъусут, уæдæ цы!...
Чызг дæр уыцырдæм тындзы.
(Дарчиты Д.)

4. Фездæхти дын уæд Зæлинаæ,
Уайтагъд бахæцца сæхимæ.
Къуымы сагдауæй лæууы, --
Уым хæкъуырцæггæй кæуы.
(Дарчиты Д.)

5. Даргъ æхсæв фыдбонæй
Цардудæн хуыздæр...
Рухс цауы кæронæй,
Бадынц ма кæмдæр.
(Къоста.)

6. Раджы уæйыгмæ
лæскъдзæрæн
Иу мæгуыр лæг цард.
(Къоста.)

7. Ныр хуысс уым комы,
Ныххау дæлæмæ,
Хуыр, дур – дæ ингæн,
Æртæх – дæ мардзæг

	Ныххæрдзæн рувас Дæ хъустæ ахсæв, Дæ цæст дын сау сынт Скъахдзæн райсом... (Нигер.) Ах. н. Хорз сывæллæттæ, хорз бакуыстат.		
4.Зонындзи нæдтæ бафидар кæнын.	Фарст. Уæдæ мын чи загъдзæн, фæрсдзырдтæ куыд равзæрдысты, ома фæрсдзырдты арæзт? Цавæр ныхасы хæйттæй? Фарст. Куыд арæзт цæуынц номдартæй фæрсдзырдтæ?	Дзуапп: Фарсдзырд ирон æвзаджы, куыд ныхасы хай, афтæ арæхдæр арæзт цæуы æндæр ныхасы хæйттæй: номдартæй, миногонтæй, номивджытæй, нымæцонтæй, фæрсагмитæй æмæ фæрсдзырдтæн сæхицæй. Дзуапп: Номдартæй фæрсдзырдтæ арæзт цæуынц æртæ хуызы: 1)номдартæм æндæр ныхасы хæйттæ (арæхдæр номивджытæ) æфтаугæйæ: æндæр- æхсæв, а-фæззæджы, ал-аз, иннæ-бон, æндæр-аз, æндæр-æ- бон, æндæр-æхсæв. 2)номдары бындур фæлхат кæныны руаджы: дон-дон, хъус- хъус, хъæуи-хъæу, хæдзари-хæдзар. 3)бирæ номдартæ алыхуызон хауæнты æвæрдæй арæх рахизынц фæрсдзырдтæм æмæ вæййынц номдартæ дæр æмæ фæрсдзырдтæ дæр:	

Фарст. Куыд арæзт цæуынц номивджытæй фæрсдзырдтæ?

хъæрæй дзурын,
райсомæй сыстын,
рæстæгылæрбацыд.

Дзуапп. Номивджытæй цы фæрсдзырдтæ аразæм, уыдон сты дыууæхуызон:
1) фæрсдзырды нысаниуæг чи райста, уыдон номивджыты хуызæн нал сты: кæд, кæддæр, никуы, кæдæм, уæд, кæмдæр, искуыцæй...
2) фæрсдзырдтæн сæ арæзтæй бæрæг у, цавæр номивджытæй конд сты, уый: ауылты, ацырдæм, уыцырдыгæй, ацырдыгæй алыхатт.

Фарст. Куыд арæзт цæуынц миногонтæй фæрсдзырдтæ?

Дзуапп. Миногонтæй фæрсдзырдтæ арæзт цæуынц дыууæ хуызы:
1) миниуæгæвдисæг миногонтæн сæ фылдæр хай, сæ формæтæ нæ ивгæйæ, вæййынц фæрсдзырдты нысаниуæджы: дзæбæх кусы, цырды лидзы, бæрзонд гæпп кæны, рæсугъд кафы.
2) миногонтæй бирæтæ иуæй-иу хауæнты æвæрдæй рахизынц фæрсдзырдтæм: хъæддыхæй лæууы (ирт. х.), хæстæгмæ нæ уыны (ар. х.), дардыл айхъуыст йæ ном (цæд. х.).

Фарст. Нымæцонтæй куыд
арæст цæуынц фæрсдзырдтæ?

Дзуапп: Иннæ ныхасы
хæйттæй уæлдай ирон
æвзаджы нымæцонтæй
къаддæр фæрсдзырдтæ
æвзæры. Цалдæр
фæрсдзырды равзæрд
бæрцон æмæ рæнхъон
нымæцонтæй дæр.
Уыдон арæст цæуынц
нымæцонмæ æндæр
ныхасы хай кæнæ
фæсæфтуантæ æмæ
хауæнты кæрæттæ
бафтауыны руаджы:
Адæм **фыццаг** афтæ
æнхæлдтой; **Иухатт**
сырдтыл емынæ
сыстад; **Иугай**
ныййистæм,
ныууагътам нæ бæстæ;
Дыууæрдæм рафт-бафт
кæны.

Фарст. Куыд арæст цæуынц
фæрссагмитæй фæрсдзырдтæ?

Дзуапп: Фæрссагмитæй
фæрсдзырдтæ арæст
цæуынц дыууæ хуызы:
1) фæрссагми фæлхат
кæныны руаджы:
бадгæ-бадгæ цыд,
хъазгæ-хъазгæ, дзургæ-
дзургæ.
2) фæрссагмимæ
мивдисæджы
æбæлвырд формæ
бафтауыны руаджы:
цæугæ-цæуын, худгæ-
худын, дзургæ-дзурын.

**Регулят
ивон**

Фарст. Куыд арæст цæуынц
фæрсдзырдтæй фæрсдзырдтæ
та?

Дзуапп:
Фæрсдзырдтæм
фæсæфтуантæ кæнæ
иуæй-иу хауæнты
кæрæттæ куы

	Фарст. Цавæр бæрцбарæнтæ ис фæрсдзырдтæн? Ах. н. Хорз, сывæллæттæ, тынг хорз зонут фæрсдзырд. Фарст. Уæдæ ма мын зæгъут, хъуыдыйады уæнгтæм гæсгæ та цæвæр уæнг вæййы? Хорз сывæллæттæ. Бафæлладыстут æмæ физминуткæ саразæм. Ах. н. Баулæфыдыстæм æмæ кусæм дарддæр. Текст. Бакасын текст æмæ дзы ссарын фæрсдзырдтæ.	бафтауæм, уæд сæ саразæн ис ног фæрсдзырдтæ: фалæ-рдыгæй, фалæ-ты, уæлæ-ты, уæлæ-мæ, дæлæ-мæ, æддæ-мæ, уæл-и-ау, дæл-и-ау, фал-и-ау. Дзуапп: Фæрсдзырдтæн миногонтау ис æртæ бæрцбарæны: 1. Бындурон бæрц (Бæрзонд стахти хохмæ уари); 2. Барæн бæрц. Арæзт цæуы фæсæфтуан -дæр-ы руаджы (Сындагдæр скъæр дæ машина); 3. Уæлахизон бæрц. Арæзт цæуы барæн бæрцы фæрсдзырдтæм дзырдтæ иууыл, æппæтæй, иттæг, æгæр, тынг...æфтауыны руаджы (Бæстæ уыд хæрз сабыр). Дзуапп: Фадатон дзырд. Зæгъæм: Абон дунемæ бæрзондæй цъити ирд цæстæй кæсы. Дардæй æрбайхъуыст барджыты уынаер. (фæйнагыл сæ фыссынц) Аразынц физминуткæ.	
--	---	---	--

Бацамонын сын сæ арæст æмæ
сæ нысаниуджытæм гæсгæ цы
æвдисынц, уый.

**Мыст æмæ нартхоры
нæмыг.**

Уалдзæг бацыди йæ рады.
Миты тæпп никуыуал уыд.
Мæргътæ хъарм бæстæй семæ
æрбахастой ног, хъæлдзæг
зарджытæ. Бæлæстæ сты
дидинаг рафтауынæввонг. Сæ
сæртæ, сæ къабæзтæ тынгдæр
ивазынц арвмæ. Хур та бынтон
рæдау нæма у йæ зæлдаг
тынтыл.

Ацы афонмæ хоры
къутутæ сафтид ваййынц.
Баба дæр уисын кауæй нартхор
равдæлон кодта сарайы гонмæ.
Къутумæ хæстæг ничиуал цыд.
Цы иугай гагата ма дзы
баззад, уыдон сагъæс
байдыдтой: «Цы уызæн
ларддæр, цы фæуыздыстæм?»

Стыр урс дæндаджы йас
нартхоры нæмыг уæлгоммæ
хуыссы æмæ иунагæй
æнкъард кæны. Йæ бирæ
æмбæлттæй фæхицæн.
Цы уа уымæй зындæр!
Æрæджы дæр ма-иу афтæ
дзырдтой: «Кæд цæргæ – уæд
иумæ, кæд мæлгæ – уæддæр
иумæ».

Æвиппайды цыдæр
сыбыртт ауад йæ хъустыл:
«Цы уа, цымæ?» Нартхоры
нæмыг фæкаст, уынæр кæцæй
фехъуыст, уырлæм. Æнахуыр
цæрагъой Саулзарм,
урсмукъуджын. Йæ тыстæг
цæстытæ тыбар-тыбур
кæнынц. Йæ хæмхуытæ

Текстыл кусы алчидæр
йæхæдæг. Стæй йæ
кæсынц радгай.

	зæххыл хафгæ æрбацауы. Цы агуры? Цы йæ хъæуы? Гъе, гъе, цыдæр урс мур фелвæста йæ хъæбысмæ. Абадт йæ фæстагтыл æмæ йæ хæры. Фарст. Зæгъут ма мын, сывæллæттæ, фæрсдзырды растфыссынадæй та цы базыдтат?	Дзуапп: 1. Хайыгтæ ма-, ни-, ис-, -дæр, -дæриддæр, амонæн номивæг а æмæ фæсæвæрдтæ -æрдæм, -æрдыгæй фæрсдзырдтимæ фыссын хъæуы æмхæстæй: макуы, никаæцæй, искаæцæй... 2. Фæрсдзырдтæ: фале, уæле, дæле, фæсте-йы кæронæй фыссын хъæуы е. 3. Фæрсдзырдтæ: æрæджиау, дæлиау, уæлиау, фалиау, фæстиау-ы фæсæфтуан ау-ы разæй фыссын хъæуы хъæлæсон и.	
5. Хатдзæг-тæ	Уæдæ, сывæллæттæ, фæрсдзырдæй цы базыдтат, уымæн хатдзæгтæ скæнæм тесты хуызы. Тестытæ. 1. Фæрсдзырд у ахæм ныхасы хай, кæцы æвдисы: 1) <i>ном;</i> 2) <i>архайды минуæг;</i> 3) <i>предметы минуæг.</i> 2 Фæрсдзырдтæ хъуыдыйады уæнгтæм гæсгæ вæййынц: 1) <i>бæрæггæнæн;</i> 2) <i>фадатон дзырдтæ;</i> 3) <i>зæгъинаг.</i> 3. Цал бæрибарæны ис фæрсдзырдæн?	Ахуырдаутæ тестыл кусынц дыууæ къордæй рæстæгмæ гæсгæ.	

	1) иу; 2) æртæ; 3) фондз. 4. Цавæр бæрцбарæнтæ ис фæрсдзырдтæн? 1) барæн æмæ бындурон; 2) бындурон, барæн æмæ уæлахизон; 3) уæлахизон. 5. Сæ нысаниуæгмæ гæсгæ фæрсдзырдтæ цал къордыл дих кæныныц? 1) цыппар; 2) фондз; 3) дыууæ. 6. Фæрсдзырдтæ арæзт нæ вæййыныц : 1) миногонтæй; 2) æвастхæрæй; 3) номдарæй. Æппæт хæславæрдтæм гæсгæ æвæрд цæуыныц бæрæггæнæнтæ.		
6. Хæдзарм æ куыст	Ныффиссын чысыл аргъау «фæрсдзырды» тыххæй. (Йæ пайда нæ ныхасы).	Ахуырдаутæй чи куыд сарæхса, афтæ йæ ныффисдзæн.	Иуæ- гон

***Анализ урока в соответствии с требованиями ФГОС**

Дата: 18.04.2017

Класс, учитель: 7 «А», Алборова Дзерасса Самсоновна

Количество учащихся в классе: 17

Присутствовали на уроке: 17

Тема урока: Наречие (Фæрсдзырд).

Тип урока: обобщение и систематизация знаний;

Дидактическая задача урока: развитие речевых, коммуникативных способностей обучающихся, умения сравнивать, делать выводы.

Цели урока (образовательная, воспитательная, развивающая):

- ✓ **образовательные:** обобщение и систематизация знаний о наречии; повторение пройденного материала; определение применения наречий на практике;
- ✓ **развивающие:** развитие умения логически излагать свои мысли, используя литературный язык; работать над развитием речи, расширением кругозора;
- ✓ **воспитательные:** воспитание любви к родному языку; активация познавательной деятельности в коллективе и сотрудничества в решении поисковых задач.

Ведущие аспекты анализа урока¹

Ведущие аспекты анализа урока	Содержание наблюдения
Дидактическая задача урока (краткий оценочный анализ)	1. Материал урока соответствует поставленным дидактическим задачам, соответствует отобранному материалу и форме его подачи, обобщается и систематизируется большой объем материала. 2. Задачи, поставленные учителем, успешно реализуются в ходе урока.
Содержание урока	1. Основное содержание урока соответствует содержанию программы и учебника. 2. Хорошо продумана комплексная направленность и целесообразный отбор содержания урока.
Методы обучения	1. Рационально использованы приемы и методы обучения. 2. Урок органично включает

	образовательный, воспитывающий и развивающий компоненты. 3. Отобраны и применены оптимальные сочетания методов обобщения пройденного материала.
Формы обучения	1. В качестве опорной формы обучения учитель выбрал фронтальную и групповую работу. 2. Урок прошел с использованием компьютерной техники, и характеризуется ярко выраженной индивидуальной работой и активизацией познавательной деятельности. 3. Использовались как фронтальная, так и индивидуальная форма работы. 4. Урок отличался большей степенью самостоятельности, индивидуальной формой работы.
Результативность урока	1. Основная дидактическая задача урока была достигнута. 2. Обучающиеся в целом справились с групповыми заданиями. Результат соответствует поставленным целям.
Практическая направленность урока	1. В ходе урока преобладали задания, которые служили для мотивации учебной деятельности. 2. Практическая направленность вопросов, предлагаемых для выполнения школьниками, были выполнены.
Самостоятельная работа школьников как форма организации учебной деятельности	1. Отмечена эффективность деятельности учащихся, реализация принципа развивающего обучения, принципа самостоятельности и активности на уроке. 2. Отмечены навыки самостоятельной работы, умение выделять главное в учебном материале, планировать ответ, анализировать свою работу и работу товарища.
Формирование универсальных учебных действий на каждом этапе урока	1. Созданы необходимые условия на каждом этапе урока для формирования УУД. У учащихся развито умение слышать, слушать и понимать партнера,

	планировать и согласованно выполнять совместную деятельность. 2. Учителем созданы необходимые условия для мотивации познавательной деятельности учащихся. 3. Хорошо продуманы система вопросов и заданий, способствующих их формированию УУД.
Формирование ИКТ-компетентности	1. В ходе урока происходит формирование ИКТ - компетентности обучающихся в рамках системно-деятельностного подхода.
Структура урока	1. Основная дидактическая задача соответствует структуре урока и на данном этапе обучения решена. 2. Взаимодействие структурных компонентов урока объективно. Структура данного урока определена его основной дидактической целью.
Педагогический стиль	1. Учитель владеет технологией диалога. 2. Выявлена способность определять типичные ошибки в работе учащихся и устранять их.
Использование современных образовательных технологий в процессе обучения преподаваемого предмета	1. Использована педагогическая технология развивающего обучения – технология личностно-ориентированного обучения, что позволяет каждому ученику накапливать свой личностный опыт. 2. Урок выстроен по новым стандартам и наиболее приближен к структуре системно-деятельностного подхода. Деятельность учащихся была направлена на сохранение интереса к теме. Учащихся подвели к теме урока путем их личных рассуждений, с помощью наводящих вопросов. 3. Применена педагогическая технология дифференциации обучения. Класс состоит из учащихся с неодинаковым развитием, разной успеваемостью. Система заданий урока построена таким образом, чтобы

	включить каждого ребенка в самостоятельную учебно-познавательную деятельность, что позволяет им продвигаться в развитии мыслительных операций, умений анализировать, сравнивать, обобщать.
Применение здоровьесберегающих технологий	1. Реализация здоровьесберегающих технологий на уроке осуществлена. 2. Кабинет проветривался во время перемены.

Директор школы

Р.Е. Тедеев

КОПИЯ
ВЕРНА

**Гом урочы пълан-конспект
ирон æвзагæй (лаемагъ къордты)**

11-æм кълас

Урочы темæ:

Олимпиаг хъæзтытæ

**Урок бацæттæ кодта Октябрыхъæуы 1-æм астауккаг
скъолайы ирон æвзаг æмæ литературæйы
ахуыргæнæг Æлбортты Дзерассæ**

20.032018 аз

Фир. и...

Гедиев Р.Е.

Урочы ныхасы темæ: Олимпæг хъæзтытæ.

Урочы грамматикон темæ: Домгæвазыгджын хъуыдыйæдтæ бæрæггæнæны уæлæмхаст хаймæ.

Урочы хæстæ: (обучающие, развивающие, воспитательные)

Ахуырадон:

- ✓ ног æмбарынад бæрæг кæнын зонын
- ✓ скъоладзауты ахуыр кæнын аив дзурыныл æмæ æххæст дзуаппытæ дæттыныл.
- ✓ Ахуыр кæнын скъоладзауты агурын хъæугæ æрмæг интернеты.

Рæзынадон:

- ✓ Текст кæсын æмæ тæлмац кæнын арæхсын
- ✓ Текстæн йæ мидис дзурынмæ арæхсын.
- ✓ хи хъуыды сбæрæг кæнын æмæ йæ ныффидар кæнын зонын

Хъомыладон:

- ✓ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад æвзæрын кæнын зонын
- ✓ кæрæдзийæн аргъ кæнын зонын, æххуыс кæнын
- ✓ гуырын кæнын сæрбæрзонддзинад (гордость) Ирыстойнаг уæлахиздзаутæм.

Урочы тип: Ног æрмæг раргом кæныны урок. (Урок «открытия» нового знания, комбинированный).

Урочы æрмæг:

1. Ахуыргæнæн чиныг.
2. Техникон фæрæзтæ : компьютер, презентации.

Урочы цыд.

1. Организацион хай.
2. Хæдзармæ лæвæрд æрмæгæй бафæрсын.
3. Ног æрмæгыл куыст.
4. Зонындзинаедтæ актуализации кæнын. (Актуализация знаний).

Дзырдуат:

Зиллакк – круг, окружность

Цæг – кольцо

Кæсджытæ – зрители

Уæгъдибар хъæбысхæст –
вольная борьба

Æппæтдунеон – всемирный

Ерыс – соревнование

Фæтк – правило

Æрдæгсакъадах – полуостров

Хохрæбын – у подножия горы

Дæрддзæф – расстояние

Фæлтæр --стадия

Уæ бон хорз, сывæллæттæ! Абон нæм æрбацыдысты уазджытæ æмæ сын арфæ ракаенæнæм.

«Цард у тох æмæ ерыс. Æмæ цæмæй уыцы тохы уæлахиздзау уай, уый тыххæй хъæуы сенсениздинад, зонд æмæ тых. Уымæ гæсгæ физикон хъæзтытæ æнæфæхицæнгæнгæйæ баст сты интеллектуалон, эстетикон æмæ хæрзæгъдаудзинады размæцыдимæ».

Æмæ цæй ацы бæрзонд нотæйæ райдайæм нæ абоны урок.

Бакассæм фæйнагмæ. (Фæйнагыл æвдыст цæуынд спортивон ерыстæй кадртæ).

Фарст. Зæгъут-ма мын, сывæллæттæ, цы уынут фæйнагыл? (Спортивон хъæзтытæ)

Фарст. Цавæртæ ваййынд спортивон хъæзтытæ? (Дунейы чемпионат, Олимпиаг хъæзтытæ, националон хъæзтытæ, Европæйы чемпионат æмæ æнд).

Фарст. Æппæты уæлдæр къæпхæнмæ цавæр хъæзтыты схизынд ерысгæнджытæ?(Олимпиаг хъæзтыты).

Фарст. Цы нысан кæны Олимп? Цæмæн хуыйнынц Олимпиаг хъæзтытæ?

Ахуыргæнæджы раныхас.

Олимп у æппæты бæрзонддæр хох Элладæйы. Олимп нымад уыд сыгъдæгдæр бынатыл, Олимпиаг Хуыцаутты цæрæнбынатыл. Дзырд **олимп** бердзенаг мифологийы нысан кæны Хуыцаутты æмбырд.

Хъæзтытæ та уымæн афтæ хуыйнынц, æмæ равзæрдысты Рагон Бердзены, Олимпийы, Альтисы къохы. Бердзенаг уыцы бынат уыд æппæты нымæддæр, кадджындæр кувæндон -- Олимпи. Æрбынат кодта Пелопоннесчы (Пелопоннеского) æрдæгсакъадахы ныгуылæн хайы.

Таурæгътæм гæсгæ, уыцы растанджы цард æгæрон тыхджын æмæ тызмæг Хуыцау Кронос. Уый æрмæстдæр тарст уымæй, æмæ йæ цот йæ ныхмæ куы рацæуой, æмæ йын йæ бынат куы бацахсой, Æмæ бафæдзæхста йæ æфсин Реяйæн,

цæмæй йæм уый хæсса цы сывæллæттæ сын гуыра, уыдон. Кронос-иу сæ æгъатырæй аныхъхъуырда. Рея уыдта йæ сывæллæтты æбуалгъдзинад æмæ сфæнд кодта тæссаг къахдзæф акæнын. (Решилась на отчаянный шаг). Куы йын райгуырда хурæмдзаст (лучезарный) лæппу Зевс, уæд хæцъылты батыхта дæргъæццон дур æмæ йæ радта æгъатыр Кроносæ. Уый йæ нæ фæхатыд æмæ йæ аныхъхъуырда. Сывæллон баззад удгасæй, Зевс йæ ном, зæгъгæ. Зевс куы сдынджыр æмæ куы сфидар ис, уæд схæцыд йæ фыдимæ æмæ йыл фæуæлахиз ис. Кроносы хуылфæй рацыдысты йæ бирæ хотæ æмæ æфсымæртæ. Фæстагмæ уыдон дæр систы Хуыцæуттæ.

Нæргæ Зевс уыцы нысаниуæгджын (знаменательного) цауты тыххæй бардзырд радта, цæмæй уадзын райдайой хъæзтытæ. Олимпийы сæ кæй уагътой, уымæ гæсгæ сæ схуыдтой Олимпæг.

Уыдис ма æндæр таурæгътæ дæр Олимпæг хъæзтыты тыххæй. Уыдонæй иуы дзырдæуы, зæгъгæ, хъæзтытæ æрымысыд æмæ сарæзта фыццаг хатт Геракл, Зевсы фырт. Уый, зæгъгæ, сарæзта дыууадæс легендарон сгуытдзинады. Æмæ Гераклы уыцы кадджындæр уæлахиздзинады оххыл райдыдтой уадзын Олимпæг хъæзтытæ.

Таурæгъæй зонам иу цымыдисаг цау. Иу къуылдымы рæбын Геракл йæхи къахдзæфтæй сбарста дæрддзæг (расстояние) иуæндæс фæлтæры (стадия). Уыцы дæрддзæф уыдис Гераклы æхсæзсæдæ къахдзæфы æмбæрц. Ардыгæй равзæрд дзырд «стадион» (стадия). Абоны бæрцмæ йæ куы раканем, уæд уыдзæнис сæдæ нæуæдз дыууæ метры æмæ дыууын авд сантиметры (192 метра 27 сантиметров). Ацы импровизацигонд лидзæн фæндаг бындур æрæвæрдта суинаг Олимпæг стадионæн. Æртæсæдæ азы дæргъы ацы хуымæтæг аренæйыл уагъд цыдысты хъæзтытæ, кæцыты фæстæдæр схуыдтой Олимпæг.

(Скъоладзаутæ иу цалдæрсæй кæсыны чиныджы текст æмæ йæ тæлмац кæныны).

Ахуыргæнаеджы ныхас. (Сывæллæттæн хæслæвæрд уыд, цæмæй бацæттæ кæной хæдзары хъæзтыты тыххæй фарстытæн дзуаппытæ).

1.Фарст. Кæд фæзындысты Олимпæг хъæзтытæ?

Дзуапп: Олимпæг хъæзтыты райдианыл нымæд цæуы 776 аз нæ эрæйы агъоммæ. Фыццаг уæлахиздзау уыд Корибос, атлет Элиды горсетæй.

2.Фарст. Цавæр нысаниуæг уыд Олимпæг хъæзтытæн?

Дзуапп: Рагон эллинтæн хъæзтытæ уыдысты сабырдзинады мадзал (были инструментом мира). Дунейыл-иу цыфæнды карз хæстытæ дæр æрлæууыдысты уыцы рæстæг. Уыдон фарцы-иу парæзæххондæр æхсæн баныхæстæ (переговоры) цыдысты æнцондæрсæй. Рæстæгмæ фидыд чи фæхæлдтаид, уымæ-иу æнхъæлмæ

каст карз æфхæрд. Адæм фылдæр сæ цæстæнгас дæрдтой бæрæгбоны фæткмæ, кæцы арæст уыд Зевсы ном ссарынæн.

3. Фарст. Цавæр символикæ ис Олимпаг хъæзтытæн?

Дзуапп: Олимпаг хъæзтыты символикæ арæст у фондз цæгæй, кæрæдзийыл фидаргондæй. Уый æрхъуыды кодта нырыккон Олимпаг хъæзтыты бындурæвæрæг французæг барон Пьер де Кубертен. Фидаргонд æрцыд 1913 азы. Фондз цæджы нысан кæныны фондз континенты (Европæ, Ази, Австрали, Африкæ æмæ Америка). Уыдон фæлгонцæй æвдисыны (олицетворяют) зæххы къорийы спортсменты иудзинад, сæ фембæлд Олимпаг хъæзтыты. Хартыйы бæлвырдæй æвдыст сты цæгты хуызтæ. Æртæ уæллаг цæджы цæуыны галиуæй рахизæрдæм ахæм фæткыл: цъæх, сау, сырх, бынæй та – бур æмæ кæрдæгхуыз. Кæцыфæнды паддзахады тырысайыл дæр ис уыцы цæгты хуызтæй иу. Алы националон олимпаг комитетæн дæр ис йæхи эмблемæ.

4. Фарст. Куыд арæст у Уæрæсейы Олимпаг комитеты эмблемæ?

Дзуапп: Уый конд у фондз олимпаг цæгæй æмæ æртæ хуызы арты æвзæгтæй: урс, цъæх æмæ сырх хуызæй

5. Фарст. Цы хуызæн у олимпаг тырысайы хуыз æмæ йын цы нысан ис?

Дзуапп: Олимпаг хъæзтыты тырыса конд у дыууæ-æртæ метры урс атлас хъуымацæй, йæ уæлæ олимпаг алыхуызон цæгты логотип. Урс нысан кæны сабырдзинад хъæзтыты рæстæджы. Тырыса рахæссыны Олимпаг хъæзтытæ куы гом кæныны æмæ куы æхгæныны, уæд.

6. Фарст. Цавæр у Олимпаг хъæзтыты девиз?

Дзуапп: Олимпаг хъæзтыты девиз конд у æртæ дзырдæй: Citius (Цициус), Altius (Альциус), Fortius (Форциус). Нысан кæныны «Тагъддæр, бæрзонддæр, тыхджындæр». Ацы дзырдтæ фыццаг хатт загъта французæг сауджын Анри Мартин Дидон, Олимпаг хъæзтытæ куы гом кодтой йæ колледжы, уæд. Уыцы дзырдтæ Кубертены зæрдæмæ тынг фæцыдысты æмæ бахыгъдта, зæгъгæ, раст ацы дзырдтæ æвдисыны æппæт дунейы атлетты нысан.

7. Фарст. Цы нысаниуæг ис Олимпаг артæн?

Дзуапп: Олимпаг арт ссудзын ацы рæсугъд бæрæгбоны раст Олимпаг хъæуы сæрмæ дæр æрхъуыды кодта Кубертен 1912 азы. Æрхъуыды кодта арт ссудзыны романтикон ритуал дæр. Цырагъ дарын хъæуы хуры тынтæм æмæ йæ афтæмæй ссудзын. Олимпаг цырагъы (факел) эстафетæ фыццаг хатт арæст æрцыдис 1936 азы. Судзгæ цырагъ æхсæвæй боней хæссыны цырагъхæсджытæ цыфæнды боныхæды дæр. Уымæ гæсгæ уыдон хъуыды æй хъæбатыр æмæ фæразон адæймæгтæ. Олимпаг цырагъ æрбахæццæ кæныны сæйраг стадионмæ хъæзтыты гом кæныны рæстæгмæ æмæ уымæй ссудзыны арт сæрмагонд къусы. Цырагъ

фæхæссы æппæты зындгонддæр спортсмен, хъæзтытæ цы бæстæйы фæцæуыны, уыцы бæстæйæг. Олимпæг арт нысан кæны сыгъдæгдзинад, уæлахиздзинады тох, поджы сабырдзинад æмæ хæлардзинад. Олимпæг арт фæсудзы хъæзтыты кæронмæ.

8.Фарст. Куыд фæцæуыныц уагъд Олимпæг хъæзтытæ?

Дзуапп:Олимпæг хъæзтытæ уагъд фæцæуыныц цыппар азы иу хатт. Дих кæныныц дыууын аст сæрдыгон æмæ æвд зымæгон хъæзтыты хуызтыл.

9.Фарст. Фæстаг хатт кæд уыдысты уагъд нæ бæстæйы Олимпæг хъæзтытæ?

Дзуапп:Уыдон уагъд æрцыдысты нæ бæстæйы фæстаг хатт Сочийы 2014 азы æмæ уыдысты зымæгон хъæзтытæ.

Ахуыргæнæджы раныхас. Куыд зонæм афтæмæй не ‘мбæстæгтæй дæр бирæтæ систы алы хуызы Олимпæг хъæзтыты уæлахиздзаутæ. Уыдон сты Андиаты Сослан (дыууæ хаты Олимпæг уæлахиздзау), Бароты Хасан, Гацалты Хаджимурат, Богъты Вадим, Рæмонты Сослан, Таймæзты Артур (æртæ хаты Олимпæг уæлахиздзау), Таймæзты Тимур, Тедеты Эльбрус, Фадзайты Арсен, Хадарцаты Махарбек, Хабелаты Лери, Хуыгаты Алан, Шанайты Аидæ æмæ æнд.

Æрдзурæм уыдонæй иу цалдæрыл. (Скъоладзаутæ бацæттæ кодтой презентацитæ æмæ докладтæ Ирыстоны уæлахиздзауты тыххæй).

10.Фарст. Уæдæ, сывæллæттæ, нæ фыдæлты хъæзæн фæз та куыд хуындис? (Зилахар)

11.Фарст. Кæд-иу дзы уагътой хъæзтытæ? (Майрæмбоны).

12.Фарст. Цавæр тыхæвзарæн хъæзтытæ кодтой нæ фыдæлтæ та?

Дзуапп: Метание камня с плеча (Уæхскæй дур æппарын)

Метание камня рукой (Къухæй дур æппарын)

Поднятие камня (Дур исын)

Перетягивание веревкой (Бæндæнæй хъæзт)

Борьба (Хъæбысхæст)

Игры, связанные со стрельбой (Милмæ æхсын).

(Текстмæ гæсгæ сæххæст кæнын фæлтæрын куыстытæ чиныджы æмæ карточкæтимæ дæр бакусын дыууæ къордæй)

Зæрдыл æрлæууын кæнын бæрæггæнæны уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ цы сты, уый.

Бæрæггæнæны уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ фæбæлвырд кæнынц сæйраг хъуыдыйады бæрæггæнæны æмæ дзуапп фæдæттыны фæрстытæн цавæр? кæцы? æ. æнд.: Бæх ахæм (цавæр?) уыд, æмæ йæм лæг кæсынæй не 'фсæст. 2. Цы хъæумæ бацæуай, уыцы (кæцы?) хъæуы æгъдау кæн. (Æмб.)

Бæрæггæнæны уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ сæйраг хъуыдыйадимæ баст вæййыны бæттæгтæй æмæ, куы, цыма-йæ, кæнæ та бæттæг дзырдтæ чи, цы, цавæр, кæцы æ. æнд. алы хауæнты формæты. Сæйраг хъуыдыйады æмбарынгæнинаг дзырдтæ вæййыны бæрæггæнæнтæ ахæм, уыцы, уыдон, уый æмæ æнд.

1. Ахæм бон нæ ацыдаид, цуанон йæ хæдзармæ кæнæ дзæбидыры мард кæд не 'рхастайд. (Аргъ.) 2. Æз кæм нæ уыдтæн, ахæм бæстæ нал баззад. (К. А.) 3. Цуанонтæ кæм æрæнцадысты, уыцы ран уыди диссаджы рæсугъд. (Г. С.)

В сложном предложении придаточная определительная часть поясняет слово в главной части, выраженное местоимениями ахæм, уыцы, уый (в род. пад), и отвечает на вопросы цавæр? (какой?), кæцы? (который?), кæй? (чей?). Придаточная определительная часть присоединяется к главной при помощи союзов и союзных слов кæй (кого), куы (когда), кæцы (который) и т.д.

Карточкæ 1. Саразут вазыгджын хъуыдыйæдтæ.

Цы... Уыцы

1. Фæсивæды хъуыддæгты министрæд номхыгъд сарæзта. Спортсменты æхсæн хуыздæрыл нымад æрцыдис Касаты Заремæ.

Кæм... Уыцы

2. Фыццаг Олимпиадæтæ арæзт цыдысты. Къох хуыйны Альтис.

Ахæм ... Цæмæй

3. Мин астсæдæ æстай æртыккæгæм азы барон Пьер де Кубертен бахаста фæндон. Цыппар азы иу хатт арæзт цæуой æппæтдунеон Олимпаг хъæзтытæ.

Карточкæ 2. Сæвæрут хъуыдыйæдты хъæугæ бæттæгтæ æмæ номивджытæ: кæм... уыцы, ахæм... цæмæй... чи... уыцы.

1. Рагон Олимпиадæтæ цыдысты, къох тынг рæсугъд уыдис.

2.Дурыл фыст æрцыдис, згъорынæй ... фæуæлахиз ис,... атлеты ном.

3.Мин астсæдæ фæндзайфарастæм азыбæрдзæнаг паддзах Оттон 1 ... уынаффæ рахаста, ... Афинтыстадионыарæзт æрцæуой ерыстæ рог атлетикайæ.

Карточкæ 3. Текстмæ гæсгæ стъæлфыты бæсты сæвæрут хъæугæ дзырдтæ.

Рагон Олимпиадæты рæстæг-иу паддзахадон лæгтæ ... ног уынаффæтæ. Поэттæ, оратортæ æмæ ... адæмы размæ рахастой сæ ног ... Олимпиадæ цалынмæ цыдис, уæдмæ-иу ... æппæт хæстытæ дæр. Ерыстæ ... Альтисы рæсугъд къохы. Олимпаг хъæзтыты райдайæныл ... нæ дуджы размæ 776. аз. Ног рæстæджы цалдæр хатты хъавыдыст ... Олимпаг хъæзтытæ.

(Дзырдтæ спайда кæнынæн: хъусын кодтой, ахуыргæндтæ, уацмыстæ, басабыр сты, уагътой, нымад у, сног кæнынмæ).

Фарст. Сывæллæттæ, цавæр æмбисæндтæ зонут спорты тыххæй?

Дзуапп: Æнæниз буары æнæниз уд ис. (В здоровом теле здоровый дух).

Спорт чи уарзы, уый у æнæниз æмæ уæнтрог. (Кто любит спорт, тот здоров и бодр).

Спорт у цард. (Спорт – это жизнь).

Ахуыргæнаеджы ныхас. Сывæллæттæ, уæдæ нæ абоны урокæй базыдтам æмæ бамбæрстам, спортæн рагæй фæстæмæ дæр стыр аргъ кæй ис, спорт кæй у æнæниздзинад, спорт адæймаджы кадджын æмæ размæдзыд кæй кæны, уый. Æмæ мæ фæнды, цæмæй сымах дæр уе 'ргом спортмæ тынгдæр здахат.

Урочы хатдзæгтæ:

Сæвæрын бæрæггæнæнтæ, чи куыд дзуапп кодта, уымæ гæсгæ.

Рефлекси:

1. Цы базыдтон абоны урокæй?
2. Мæ зæрдæмæ фæцыд урок.
3. Мæ зæрдæмæ нæ фæцыд.

Хæдзармæ куыст.

1. Ныффыссын Ирыстойнаг Олимпаг спортсментæй иуы тыххæй чысыл нывæцæн.

Урочы технологон картæ.

Урочы этаптæ	Ахуыргæнаджы архайд	Ахуырдауты архайд	УАА
I. Ахуырдауты урокмæ сразæнгард кæнын. Мотиваци.	Уæ бон хорз, сывæллæттæ! Абон нæм æрбацыдысты уазджытæ æмæ сын арфæ ракаæнæм. «Цард у тох æмæ ерыс. Æмæ цæмæй уыцы тохы уæлахиздзау уай, уый тыххæй æнæниздзинад, зонд æмæ тых. Уымæ гæсгæ физикон хъæзтытæ æнæфæхицæнгæнгæйæ баст сты интеллектуалон, эстетикон æмæ хæрзæгъдаудзинады размæцыдимæ». Æмæ цæй ацы бæрзонд нотæйæ рай-дайæм нæ абоны урок. Бакаæсæм фæйнагмæ. (Фæйнагыл æвдыст цæуынц спортивон ерыстæй кадртæ).	Ахуырдаутæ салам дæттынц.	Иуæгон (личност-ные)
II. Ног æрмæгыл куыст.	Фарст. Зæгъут ма мын, сывæллæттæ, цы уынут фæйнагыл? Фарст. Цавæртæ ваййынц спортивон хъæзтытæ? Фарст. Æппæты уæлдæр къæпхæнмæ цавæр хъæзтыты схизынц ерысгæн-джытæ? Фарст. Цы нысан кæны Олимп? Цæмæн хуыйнынц Олимпæг хъæзтытæ? Ахуыргæнаджы раныхас. Олимп у æппæты бæрзонддæр хох Элладæйы. Олимп нымад уыд сыгъдæгдæр биватыд. Олимпæг Хуыцаутты	Дзуапп: Спортивон хъæзтытæ. Дунейы чемпионат, Олимпæг хъæзтытæ, националон хъæз-тытæ, Европæйы чемпионат æмæ æнд. Олимпæг хъæзтыты.	Каммуни-кати-вон, ахуыргæ-нагимæ æмгуыст кæнын.

цæрæнбынатыл. Дзырд олимп
бердзенаг мифологийы нысан
кæны Хуыцаутты æмбырд.

Хъæзтытæ та уымæн афтæ
хуый-нынц, æмæ равзæрдысты
Рагон Бер-дзены, Олимпийы,
Альти-сы къохы. Бердзенæн
уыцы бынат уыд æппæты
нымаддæр, кадджындæр
кувæндон – Олимпи. Æрбынат
кодта Пелопон-несчы
(Пелопоннеского)
æрдæгсакъадахы ныгуылæн
хайы.

Таурæгътæм гæсгæ, уыцы
рæстæ-джы цард æгæрон
тыхджын æмæ тыз-мæг Хуыцау
Кронос. Уый æрмæстдæр тарст
уымæй, æмæ йæ цот йæ йæ ных-
мæ куы рацæуой, æмæ йын йæ
бынат куы бацахсой. Æмæ
бафæдзæхста йæ 'фсин Реяйæн,
цæмæй йæм уый хæсса цы
сывæллæттæ сын гуыра, уыдон.
Кронос-иу сæ æгъатырæй аныхъ-
хъуырдта. Рея уыдта йæ
сывæллæтты æбуалгъдзинад æмæ
сфæнд кодта тæс-саг къахдзæф
саразын. (Решилась на
отчаянный шаг). Куы йын
райгуырд хурæмдзаст
(лучезарный) лæппу Зевс, уæд
хæцъылты батыхта дæргъæццон
дур æмæ йæ радта æгъатыр
Кроносмæ. Уый йæ нæ фæхатыд
æмæ йæ аныхъ-хъуырдта.
Сывæллон баззад удæгасæй, Зевс
йæ ном, зæгъгæ. Зевс куы сдын-
джыр æмæ куы сфидар ис, уæд
схæцыд йæ фыдимæ æмæ йыл
фæуæлахиз ис. Кроносы
хуылфæй рацыдысты йæ бирæ
хотæ æмæ æфсымæртæ. Фæстаг-
мæ уыдон дæр систы

Зона-
дон.

	Хуыцауттæ. Нæргæ Зевс уыцы нысаниуæгджын (знаменательного) цауты тыххæй бардзырд радта, цæмæй уадзын райда-йой хъæзтытæ. Олимпийы сæ кæй уагътой, уымæ гæсгæ сæ схуыдтой Олимпæг. Уыдис ма æндæр таурæгътæ дæр Олимпæг хъæзтыты тыххæй. Уыдонæй иуы дзырдæуы, зæгъгæ, хъæзтытæ æрымысыд æмæ сарæзта фыццаг хат Геракл, Зефсы фырт. Уый, зæгъгæ, сарæзта дыууадæс легендарон сгуыхт-дзинады. Æмæ Гераклы уыцы кад-джындæр уæлахиздзинады оххыл райдыдтой уадзын Олимпæг хъæзтытæ. Таурæгътæй зонæм иу цымыдисаг цау. Иу къуылдымы рабын Геракл йæхи къахдæфтæй сбарста дæрддзæг (расстояние) иуæндæс фæлтæры (стадия). Уыцы дæрддзæф уыдис Гераклы æхсæзсæдæ къахдæфы æм-бæрц. Ардыгæй равзæрд дзырд «ста-дион» (стадия). Абоны бæрцмæ йæ куы ракаенæм, уæд уызæнис сæдæ нæуæдз дыууæ метры æмæ дыууын авд сантиметры (192 метра 27 санти-метров). Ацы импровизацигонд ли-дзæн фæндаг бындур æрæвæрдта суинаг Олимпæг стадионаен. Æртæсæдæ азы дæргъы ацы хуымæтæг аренæйыл уагъд цыдысты хъæзтытæ, кæцыты фæстæдæр схуыдтой Олимпæг.		
III. Зонындз инадтæ	Ах. ныхас. Сываеллæттæн уыд хæслæвæрд, цæмæй бацайтæ	Скъоладзаутæ иу цалдæрæй кæсынц чиныджы текст æмæ йæ тæлмац кæнынц.	Коммуни кативон.

актуализа- ци кæнын.	кæной хæдзары хъæзтыты тыххæй фарстытæн дзуаппытæ. Фарст. Кæд фæзындысты Олимпиаг хъæзтытæ? Фарст. Цавæр нысаниуæг уыд Олимпиаг хъæзтытæн? Фарст. Цавæр символикаæ ис Олимпиаг хъæзтытæн?	Олимпиаг хъæзтыты райдианыл нымæд цæуы 776 аз нæ эрæйы агъоммæ. Фыццаг уæлахиздзау уыд Короибос, атлет Элиды горæтæй. Рагон эллингтæн хъæзтытæ уыдысты сабырдзинады ма-дзал. Дунейыл-иу цыфæнды карз хæстытæ дæр æрлæу-уыдысты уыцы рæстæг. Уыдон фæрцы- иу паддзахæд-ты æхсæн баныхæстæ (переговоры) цыдысты æнцондæрæй. Рæстæгмæ фидыд чи фехæлдтаид, уымæ-иу æнхæлмæ каст карз æфхæрд. Адæм фылдæр сæ цæстæнгас дардтой бæ-рæгбоны фæткмæ, кæцы арæст уыд Зефсы ном ссарынæн. Олимпиаг хъæзтыты символикаæ арæст у фондз цæгæй, кæрæдзийыл фидар- гондæй. Уый æрхъуыды кодта нырыккон Олимпиаг хъæзтыты бындуравæрæг французаг барон Пьер де Кубертен. Фидаргонд æрцыд 1913 азы. Фондз цæджы нысан кæнынц фондз кон-тиненты (Европæ, Ази, Автрали, Африкæ æмæ Америкæ). Уыдон фæлгонцай æвдисынц	Ахуыргæн æги-мæ æмгуыст кæнын, хъæугæ æрмæг агурын æмæ йæ фæхицæн кæнын зонын.
--	--	--	---

		(олицетворяют) зæххы к'о-рийы спортсменты иудзинад, сæ фембæлд Олимпæг х'æз-тыты. Хартийы бæлвырдæй æвдыст сты цæгты хуызтæ. Æртæ уæллаг цæджы цæ-уынц галиуæй рахизæрдæм ахæм фæткыл: ц'æх, сау, сырх, бынæй та – бур æмæ кæрдæгхуыз. Кæцыфæнды паддзахады тырысайыл дæр ис уыцы цæгты хуызтæй иу. Алы националон олимпæг комитетæн дæр ис йæхи эмблемæ.
	Фарст. Куыд арæзт Уæрæсейы Олимпæг комитеты эмблемæ?	Уый конд фондз олимпæг цæ-гæй æмæ æртæ хуызы арты æвзæгтæй: урс, ц'æх æмæ сырх хуызæй.
	Фарст. Цы хуызæн олимпæг тырысайы хуыз æмæ йын цы нысан ис?	Олимпæг х'æзтыты тырыса конд у дыууæ-æртæ метры урс атлас х'уымацæй, йæ уæлæ олимпæг алыхуызон цæгты логотип. Урс нысан кæны сабырдзинад х'æзтыты рæстæджы. Тырыса рахæс-сынц Олимпæг х'æзтытæ куы гом кæнынц æмæ куы æхгæнынц, уæд.
	Фарст. Цавæ у Олимпæг х'æзтыты девиз?	Олимпæг х'æзтыты девиз конд у æртæ дзырдæй: Citius (Цициус), Altius (Альциус), Fortius (Форциус). Нысан кæнынц «Тагъддæр,

Фарст. Цы нысаниуæг ис
Олимпиаг артæн?

бæрзонддæр,
тыхджындæр». Ацы
дзырдтæ фыццаг хатт
загъта французæг
сауджын Анри Мартин
Дидон, Олимпиаг
хъæзтытæ куы гом
кодтой йæ колледжы,
уæд. Уыцы дзырдтæ
Кубертены зæрдæмæ
тынг фæцыдысты æмæ
бахыгъдта, зæгъгæ, раст
ацы дзырдтæ æвдисынц
æппæт дунейы атлеты
нысан.

Олимпиаг арт ссудзын
ацы рæсугъд бæрæгбоны
раст Олимпиаг хъæуы
сæрмæ дæр æрхъуыды
кодта Кубертен 1912.
Æрхъуыды кодта арт
ссудзыны романтикон
ритуал дæр. Цырагъ
дарын хъæуы хуры
тынтæм æмæ йæ
афтæмæй ссудзын.
Олимпиаг цырагъы
(факел) эстафетæ
фыццаг хатт арæзт
æрцыдис 1936 азы.
Судзгæ цырагъ æхсæвæй
бонæй хæссынц
цырагъхæсджытæ
цыфæнды боныхъæды
дæр. Уымæ гæсгæ уыдон
хъуамæ уой хъæбатыр
æмæ фæразон
адæймæгтæ. Олимпиаг
æрба-хæццаг кæнынц
сæйраг ста-дионмæ
хъазтыты гом кæны-ны
рæстæгмæ æмæ уымæй
ссудзынц арт сæр-
магонд къусы. Цырагъ

	Фарст. Куыд фæцауынц уагъд Олимпиаг хъæзтытæ? Фарст. Фæстаг хатт кæд уыдысты уагъд нæ бæстæйы Олимпиаг хъæзтытæ?	фæхæссы æп-пæты зындгонддæр спортсмен, хъæзтытæ цы бæстæйы фæцауынц, уыцы бæстæйаг. Олимпиаг гарт нысан кæны сыгъдæгдзинад, уæлахиздзи-нады тох, ноджы сабырдзи-над æмæ хæлардзинад. Олимпиаг арт фæсудзы хъæз-тыты кæронмæ. Олимпиаг хъæзтытæ уагъд фæцауынц цыппар азы иу хатт. Дих кæнынц дыууын аст сæрдыгон æмæ авд зымæгон хъæзтыты хуызтыл. Уыдон уагъд æрцыдысты нæ бæстæйы фæстаг хатт Сочи-йы 2014 азы æмæ уыдысты зымæгон хъæзтытæ.	
IV. Ног æрмаг бафидар кæныныл куыст.	Ах. ныхас. Куыд зонæм афтæмæй не 'мбæстæгтæй дæр бирæтæ систы алы хуызы Олимпиаг хъæзтыты уæлахиздзаутæ. Уыдон сты Андиаты Сослан, Гацалты Хаджимурат, Богъты Вадим, Рæмонты Сослан, Таймæзты Артур æмæ æнд. Æрдзурæм уыдонæй иу цалдæрыл. Фарст. Уæдæ, сывæллæттæ, нæ фыдæлты хъæзæн фæз та куыд хуынд? Фарст. Кæд иу дзы уагътой хъæзтытæ? Фарст. Цавæр тыхæвзарæн	Скъоладзаутæ бацæттæ кодтой презентацитæ æмæ докладтæ Ирыстоны уæлахиздзауты тыххæй. Зилахар. Майрæмбоны. Ахуырдаутæ дзуаппытæ дæттынц.	

	хъæзтытæ кодтой нæ фыдæлтæ та?		
Грамматикон æрмаегыл куыст.	(Текстмæ гæсгæ сæххæст кæнын фæлтæрæн куыстытæ чиныджы æмæ карточкæтимæ бакусын дыууæ къордæй. Зæрдыл æрлæууын кæнын бæрæггæнæны уæлæмхæст хъуыды-йæдтæ цы сты, уый). Бæрæггæнæны уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ фæбæлвырд кæнынц сæйраг хъуыдыйады бæрæггæнæны æмæ дзуапп фæдæттынц фæрстытæ цавæр? кæцы? æмæ æнд. 1. Бæх ахæм (цавæр?) уыд, æмæ йæм лæг кæсынæй не 'фсæст. 2. Цы хъæумæ бацæуай, уыцы (кæцы?) хъæуы æгъдау кæн. Бæрæггæнæны уæлæмхæст хъуыдыйæдтæ сæйраг хъуыдыйадимæ баст вæййынц бæттæгтæй æмæ, куы, цыма-йæ, кæнæ та бæттæг дзырдтæ чи, цы, цавæр, кæцы æмæ æнд. алы хауæнты формæты. Сæйраг хъуыдыйады æмбарынгæнинаг дзырдтæ вæййынц бæрæггæнæнтæ ахæм, уыцы, уыдон, уый æмæ æнд.	Скъоладзаутæй иу кæсы раиртæст.	Зонадон
Рефлекси. Сбæрæг кæнын чи куыд бамбæрста темæ, уый.	1. <u>Ахæм</u> бон нæ ацыдаид, цуанон йæ хæдзармæ кæнæ дзæбидыры мард кæд не 'рхастайд. 2. Æз кæм нæ уыдтæн, <u>ахæм</u> бæстæ нал баззад.		Коммуникативон.
Карточкæт и-мæ куыст.	Карточкæ 1. Саразут вазыгджын хъуыдыйæдтæ. Цы... Уыцы 1. Фæсивæды хъуыдыйæдтæ министрæд номхыгъд сарæзта.	Ахуырдаутæ æххæст кæнынц карточкæты хæслæвæрдтæ къордгæйттæй.	

	Спортсменты æхсæн хуыздæрыл нымæд æрцыд ис Касаты Заремæ. Кæм... Уыцы 2. Фыццаг Олимпиадæтæ арæзт цыдысты. Къох хуыйны Альтис. Ахæм... Цæмæй. 3. Мин астсæдæ æстай æртыккæгæм азы барон Пьер де Кубертен бахаста фæндон. Цыппар азы иу хатт арæзт цæуой æппæтдунеон Олимпиаг хъæзтытæ. Карточкæ 2. Сæвæрут хъуыдыйæдты хъæугæ бæтtagтæ æмæ номивджытæ: кæм...уыцы, ахæм...цæмæй, чи...уыцы. 1. Фыццаг Олимпиадæтæ....цыдысты,...къох тынг рæсугъд уыдис. 2. Дурыл фыст æрцыдис, згъорынæй...фæуæлахиз ис,...атлеты ном. 3. Мин астсæдæ фæндзай фарастæм азы бердзенаг паддзах Оттон I... уынаффæ рахаста,...Афинты стадионы арæзт æрцæуой ерыстæ рог атлетикайæ. Карточкæ 3. Текстмæ гæсгæ стъæлфыты бæсты сæвæрут хъæугæ дзырдтæ. Рагон Олимпиадæты рæстæг-иу паддзахадон лæгтæ ног уынаффæтæ. Поэттæ, оратортæ æмæ ... адæмы размæ рахастой сæ ног Олимпиадæ палыномæ цыдис, уæдмæ-иу ... æппæт	Зона-дон, комму-никати вон. Къорд-гæйт-гæй кусын.
--	--	---

	хæстытæ дæр. Ерыстæ ... Альтисы рæсугъд къохы. Олимпиаг хæзтыты райдайæныл нæ дуджы размæ 776 аз. Ног рæстæджы цалдæр хаты хъавыдысты ... Олимпиаг хæзтытæ. (Дзырдтæ спайда кæнынæн: хъусын кодтой, ахуыргæндтæ, уацмыстæ, басабыр сты, уагътой, нымад у, сног кæнынмæ). Фарст. Сывæллæттæ, цавæр æмбисæндтæ зонут спорты тыххæй? Ах.ныхас. Сывæллæттæ, уæдæ нæ абоны урокæй базыдтам æмæ бамбæрстам, спортæн рагæй фæстæмæ дæр стыр аргъ кæй ис, спорт кæй у æнæниздзинад, спорт адæймаджы кадджын æмæ размæдзыд кæй кæны, уый. Æмæ мæ фæнды, цæмæй сыхах дæр уе ргом спортмæ тынгдæр здахат.		
Урочы хатдзæгтæ..	Сæвæрын бæрæггæнæнтæ, чи куыд дзуапп кодта, уымæ гæсгæ.		
Хæдзармæ куыст.	Ныффыссын Ирыстойнаг Олимпиаг спортсментæй иуы тыххæй чысыл нывæцæн.		Зонадон

***Анализ урока в соответствии с требованиями ФГОС**

Дата: 20.03. 2018 г

Класс, учитель: 11(невл. группа), Алборова Дзерасса Самсоновна

Количество учащихся в классе: 13

Присутствовали на уроке: 10

Тема урока: Олимпийские игры.

Гр. тема: Сложноподчиненные предложения с придаточными определительными

Тип урока: Урок «открытия» новых знаний, комбинированный.

Дидактическая задача урока:

Цели урока (образовательная, воспитательная, развивающая):

образовательные: развить умение формулировать определение понятий;

✓ развивать умение выразительному чтению, давать полные ответы на поставленные вопросы;

✓ развивать умение находить нужный материал.

развивающие: умение читать текст и переводить;

✓ уметь передать содержание текста;

✓ умение выстроить свое мнение и закрепить его.

воспитательные: воспитывать любовь к родному языку;

✓ способствовать умению ценить друг друга;

✓ способствовать формированию чувства гордости за спортсменов земляков.

Ведущие аспекты анализа урока¹

Ведущие аспекты анализа урока	Содержание наблюдения
Дидактическая задача урока (краткий оценочный анализ)	1. Дидактические задачи урока соответствуют отобранному содержанию урока. Объяснение учителя доступное. У учащихся сформировано умение быстро

	переключаться с одного вида деятельности на другой. Используются различные приемы активизации учеников. 2. Для каждого ученика была создана ситуация успеха. Новый материал усвоен, и задача образовательного аспекта цели урока решена в отношении всех учащихся.
Содержание урока	1. Основное содержание урока соответствует содержанию программы и учебника. 2. Содержание урока соответствует возрастным особенностям и требованиям программы.
Методы обучения	1. Урок органично включает образовательный, воспитывающий и развивающий компоненты.
Формы обучения	1. На уроке были разнообразные виды учебной деятельности: работа с текстом на протяжении всего урока, использовались индивидуальная и групповая формы обучения. 2. На уроке совершенствовался навык выразительного чтения.
Результативность урока	1. Результат соответствует поставленным целям в отношении знаний, умений, навыков.
Практическая направленность урока	1. Практическая направленность вопросов, упражнений и задач, предлагаемых для выполнения школьникам была выполнена.
Самостоятельная работа школьников как форма организации учебной деятельности	1. На всех этапах урока учащиеся были вовлечены в активную мыслительную деятельность. Отмечена самостоятельность обучающихся в процессе проведения урока.
Формирование универсальных учебных действий на каждом этапе урока	1. Урок ориентирован на новые образовательные стандарты.
Формирование ИКТ-компетентности	1. На уроке применялся, что способствовало активации познавательной деятельности.
Структура урока	1. Основная дидактическая задача соответствует структуре урока и на данном этапе обучения решена.
Педагогический стиль	1. Учитель владеет технологией диалога. Учитель формирует у учащихся интерес к

	своему предмету, предотвращает возникновение дискомфортных ситуаций и использует индивидуальные особенности учащихся для повышения результативности их обучения.
Использование современных образовательных технологий в процессе обучения преподаваемого предмета	1. Цель применения образовательной технологии была достигнута. Формируемые компетенции были выполнены. Результативность использования современных образовательных технологий в процессе обучения была достигнута.
Применение здоровьесберегающих технологий	1. Кабинет проветривался во время перемены для повышения общей работоспособности организма.

Выводы и предложения: Считаю, что цель была достигнута. Четко распределены и выдержаны временные рамки. Была применена групповая форма обучения. Учащиеся продемонстрировали хорошее владение материалом, способность работать в парах. Открытый урок представлен с использованием современных педагогических технологий.

Директор школы

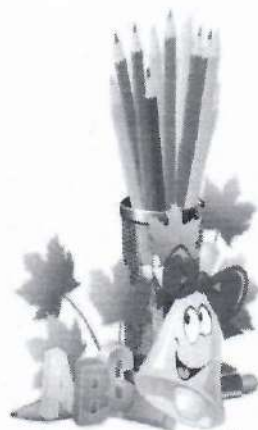
Р.Е. Тедеев

Гом урочы пълан-конспект

ирон æвзагæй

7-æм кълас

Урок бацæттæ кодта Октябрыхъæуы 1-æм астауккаг

скъолайы ирон æвзаг æмæ литературæйы

ахуыргæнæг Æлборты Дзерассæ

16.02.2021 аз

Дир. и.и. Гедев Р.Э.

Ирон æвзаджы урок 7-æм къласы.

Грам. темæ: Миногми. Нырыккон афоны миногмитæ.

Урочы хуыз – ног æрмæг амонин.

Ныхасы темæ: Уæрæсейы æрдз.

Урочы нысантаæ

• **Ахуырадон:**

- ✓ ног æмбарынад бæрæг кæнын зонын
- ✓ æндæр нихасы хæйттæй миногми хицæн кæнын зонын
- ✓ сывæллæттæн сæ дзырдуртон фонд фæхъæздэгдæр кæнын
- ✓ орфографион арæхстдзинадтæ фæхуыздæр кæнын

• **Рæзынадон:**

- ✓ хи хъуыды сбæрæг кæнын зонын æмæ йæ ныффидаг кæнын
- ✓ анализ кæнын зонын, абарын, иу хатдзагмæ æркæнын
- ✓ нихасы культурæйыл бакусын

• **Хъомыладон:**

- ✓ мадæлон æвзагмæ уарзондзинад æвзæрын кæнын
- ✓ дзырдæн аргъ кæнын зонын
- ✓ кæрæдзийæн аргъ кæнын, æххуыс кæнын, кæрæдзийæ хатыр кæнын.

Цæстуынгæ æмæ æххуысгæнæг æрмæг: 7-æм къласы чиныг «Ирон æвзаг», компьютер, презентации.

Урочы эпиграф: *Мае балцæн нæй, лæджы фæндтау, кæрон...*
Хæмыцаты Албег

1. Бацæттæгæнæн рæстæг.

Мотивацион уавæр.

Ахуыргæнæг йемæ къласмæ æрбахаста цад Байкалы ныв æмæ йæ стъолыл æрæвæрдта. Арфæ раканыны фæстæ скъоладзаутæм дæтты фарст:

- Ацы ныв ам уыдис æви...? (Демæ йæ æрбахастай.)

Ахуыргæнæг:

- Мемæ йæ æрбахастон? Æмæ мае куы айрох ис... Цы диссаджы рæсугъд цады ныв у! Ирыстоны нæм цымæ цадтæ нæй? Æгæрыстæмæй, дард Африкаейы тæккæ астæу ис иу цад, æмæ зонут йæ ном куыд у? Чад. Абайты Васойы хъуыдымæ гæсгæ, уырдагмæ кæддæр нæ фыдæлтæ ныххæццæ сты æмæ сæ фæд ныууагътой ацы цады номы хуызы. Дзырдмæ та куыдфæндыйы цæстæй кæсæн нæй!

Афыссæм ма уæдæ фæйнагыл ахæм цыбыр хъуыдыйад (скъоладзаутæй иу фыссы фæйнагыл): «Ахуыргæнæг ныв æрбахаста йемæ».

Ахуыргæнæг:

-Ссарут ма дзы мивдисæг. Уæдæ цы æвдисы мивдисæг? Кæцы афоны ис? Кæцы цæсгомы?

Скъоладзаутæ дзуапп кæнынц, фæлхат кæнынц рацыд æрмæг.

2. Ног æрмæгыл куыст.

Ахуыргæнæг:

- Мивдисæгмæ ма фарст æндæрхуызон сæвæрæм, миногони фарст «цавæр?». Цавæр ныв у?

Скъоладзаутæ дзуапп кæнынц, ахуыргæнæг сын æххуыс кæны (æрбахæсгæ ныв).

Ахуыргæнæг:

- Хорз сывæллæттæ. Æмæ ныв чи æрбахæсса, уыцы адæймагмæ дæр ма раттæм фарст «цавæр?» (Цавæр адæймаг? Æрбахæссæг адæймаг,ома, ныв чи æрбахаста, уый). Уæдæ дзырдтæ «æрбахæсгæ» æмæ «æрбахæссæг» арæст сты мивдисæг «хæссын»-æй, домгæ та кæнынц миногони фарст. Мивдисæджы ахæм сæрмагонд формæ хонæм миногми, ома миногон дæр у, æмæ мивдисæг дæр – миног+ми. Миногми æвдисы предметы миниуæг йæ архайдмæ гæсгæ. Ис ын мивдисæджы афонтæ. Нырыккон афоны миногмитæ арæст цæуынц фæсæфтуантæ -гæ æмæ -æг-æй. Æркæсæм æмæ бакæсæм чиныджы раиртæст. (Скъоладзаутæй иу кæсы раиртæст.)

3. Ног æрмæг бафидар кæныныл куыст.

59 фарсыл 114-æм фæлтæрæн. Скъоладзаутæ ахуыргæнæджы æххуысæй мивдисджытæй аразынц миногмитæ, дзырдбыд баххæст кодтой.

Бынмæ:

1. Бадын - бадгæ
2. Ласын – ласгæ, ласæг
3. Агурын – агургæ, агурæг
4. Хонын – хонаг, хонгæ

Цæхгæрма:

1. Сгарын – сгарæг, сгаргæ
- Хъæугæ дзырд *донхæссæг*.

4. Ног зонындзинаедты райхæлд.

Ахуыргæнæг.

- Ацы ныв æз æнæхъуаджы не'рбахастон. Нæ урочы эпиграф ма бакæсæм. Адæймаджы фæндтæн кæрон нæй, хъуыдытæ нæ сæ базыртыл ахæссынц тынг дард, æрзилын нæ кæнынц дунейы алы къуымты. Æмæ цы нæ рæсугъд æрдзы хъæбысы балаудзыстæм нæ тæхгæ хъуыдыды фæрцы!...Тынг бирæ рæсугъд бынаттæ ис Уæрæсейы. Уыдонæй сæ иу – цад Байкал. Æз мæхæдæг никуы уыдтæн Байкалы цады был, фæлæ йын йæ диссаджы рæсугъддзинады тыххæй бирæ фохъуыстон, уынгæ та йæ фæкодтон телекраныл, интернеты. Бæргæ мæ фæнды, цæмæй йæм

мæхæдæг фæцæуон æмæ йæ мæ цæстæй фенон, фæлæ уал цалымæ уырдаæм цæуæм, уæдмæ уал ын йæ хабæрттæ нæ чиныджы бакæсæм. Скъоладзаутæ кæсынц 60-æм фарсыл 116-æм фæлтæрæн «Байкал». Æххæст кæнынц фæлтæрæны хæслæвæрдтæ: рафыссут, нырыккон афоны миногмитæ цы хъуыдыйæдты ис, уыдон. Равзарут миногмитæ сæ арæзтмæ гæсгæ.

1. Раджы кæддæр Байкалы былгæрæтты цæрæг адæм æдасæй нуæзтой цады дон: доны зайæгойтæ чи хæры, ахæм хæфсыты руаджы цады дон уыдис тынг сыгъдæг.
2. Кæфты мæйы зымæг æрæмбæрзы Байкалы къардиу былтæ, нæзытæ æмæ сыбираг кедртæй æрцаразы цæхæркалгæ ихын бæлæстæ.
3. Асæст бон ихын æмбæрзæн веййы авджы хуызæн рæсуг, йæ быны ирдæй фæзыныны ленкæнæг кæсæгтæ.
4. Хатгай сабыр бон дæр æвиппайды кæцæйдæр ахæм уаддымгæ æрбадымы, æмæ цады уылæнтæ зилгæ кафт кæнын райдайыны.

Нырыккон афоны миногмитæй ма саразут ивгъуыд афоны миногмитæ. Нæ зæрдыл æрлæууын кæнæм, цæй фæрцы арæзт цæуынц нырыккон афоны миногмитæй ивгъуыд афоны миногмитæ (нырыккон афоны миногмитæм разæфтуантæ куы бафтауæм, уæд -æг-ы фæрцы арæзт миногмитæн фæзыны ивгъуыд афоны формæ).

Цæрæг - ацæрæг, бацæрæг

Ленкæнæг - аленкæнæг, æрбаленкæнæг

Лæвæрд арæзтытæй саразут дзырdbæстытæ миногми + номдар. Бахахх кæнут миногмиты бын.

Х у ы з æ г : доны зайæгойтæ чи хæры, ахæм хæфсытæ – доны зайæгойтæ хæрæг хæфсытæ.

Доны зайæгойтæ чи хæры, ахæм хæфсытæ; цады былгæрæтты чи цæры, уыцы адæм – цады былгæрæтты цæрæг адæм æвиппайды чи фæзыны, ахæм уаддымгæ – æвиппайды фæзынгæ уаддымгæ йæ быны чи ленк кæны, ахæм кæсæгтæ – йæ быны ленкæнæг кæсæгтæ, цады сæрмæ æнгом чи æрбады, ахæм мигъ – цады сæрмæ æрбадæг мигъ.

5. Рефлекси.

Ахуыргæнæг.

- Фæйнагыл фыст дзырдтæ, дзырdbæстытæ, хъуыдыйæдтæ. Кæмæ фæдзурон, уый, урочы темæ куыд бамбæрста, уымæ гæсгæ æвзары иу дзырд, дзырdbæст кæнæ хъуыдыйад æмæ дзы аразы миногми, дзырdbæст кæнæ хъуыдыйад миногмиимæ. Фыссæм сæ дыууæ цæджындзæй: иуы, чи бамбæрста темæ, уыдон; иннæйы - чи нæ бамбæрста. Цæджындзæй кæцы «фæуæлахиз» уа, уымæ гæсгæ бæрæг кæндзыстæм нæ куысты фæстиуджыæ.

Базыдтон – базонæг

Зæрдæмæ цæуын – зæрдæмæдзæуæ

Æнцонæй бамбæрстон – æнцон æмбæрстæ

Нæ йæ бамбæрстон – æнæмбæрстæ

Акусун ма ма хъауы – акусгæ

Нæ хъуыстон – нæ хъусæг

Зын æмбарæн у – зын æмбаргæ.

Миногми – чи нæ исы, мивдисæджы ахæм формæ. – мивдисæджы æнæивгæ формæ.

Предмет бæрæг кæны йæ архайдмæ гæсгæ. – Предмет бæрæггæнæг йæ архайдмæ гæсгæ.

Ахуыргæнæг:

- Куыд уынæм, афтæмæй уæ фылдæр хай темæ бамбæрстой(кæнæ нæ бамбæрстой). Нæ иннæ уроктыл бафидар кæндзыстæм, абон цы базыдтам уый.

6. Хæдзармæ куыст.

- Бацæттæ кæнут чысыл хъусынгæнинаг Хуссар æмæ Цæгат Ирыстоны цадты тыххæй
- 61-æм фарсыл 117-æм фæлтæрæн.

Урочы технологон картæ.

Урочы этаптæ	Ахуыргæнæджы архайд	Ахуырдауты архайд	УАА
I. Ахуырдауты урокмæ сразæнгард кæнын. Мотиваци.	Ахуыргæнæг йемæ къласмæ æрбахаста цад Байкалы ныв æмæ йæ стьолыл æрæвæрдта. Арфæ ракаеныны фæстæ скъоладзаутæм дæтты фарст: - Ацы ныв ам уыдис æви... - Мемæ йæ æрбахастон? Æмæ ма куы айрох ис... Цы диссаджы рæсугъд цады ныв у! Ирыстоны нæм цымæ цадтæ нæй? Æгæрыстæмæй, дард Африкайы тæккæ астау ис иу цад, æмæ зонут йæ ном куыд у? Чад. Абайты Васойы хъуыдымæ гæсгæ, уырдамæ кæддæр нæ фыдæлтæ ныххæццæ сты æмæ сæ фæд ныууагътой ацы цады номы хуызы. Дзырдмæ та куыдфæнды...	<u>Дзуапп:</u> -Демæ йæ æрбахастай. Скъоладзаутæй иу фыссы фæйнагыл: <i>Ахуыргæнæг ныв æрбахаста йемæ.</i>	Иуæгон (личностные) Коммуникативон (Ком-ные). Ахуыргæнæг гимна æмгуыст кæнын, хъæугæ æрмæг агурын æмæ йæ фæхицæн

Рацыд æрмæг фæлхат кæнын.	цæстæй кæсæн нæй! Афыссæм ма уæдæ фæйнагыл ахæм цыбыр хъуыдыйад. Ахуыргæнæг: -Ссарут ма дзы мивдисæг. Уæдæ цы æвдисы мивдисæг? Кæцы афоны ис? Кæцы цæсгомы?	Скъоладзаутæ дзуапп кæнынц, фæлхат кæнынц рацыд æрмæг.	кæнын зонын. Регулятивон. Нысантæ æрæвæрын.
II. Ног æрмæгыл куыст.	Ахуыргæнæг: - Мивдисæгмæ ма фарст æндæрхуызон сæвæрæм, миногони фарст «цавæр?». Цавæр ныв у? Ахуыргæнæг: - Хорз сывæллæттæ. Æмæ ныв чи æрбахæсса, уыцы архайæгмæ дæр ма раттæм фарст «цавæр?» Уæдæ дзырдтæ «æрбахæссæг» æмæ «æрбахæссæг» арæзт сты мивдисæг «хæссын»-æй, домгæ та кæнынц миногони фарст. Мивдисæджы ахæм сæрмагонд формæ хонæм миногми, ома миногон дæр у, æмæ мивдисæг дæр – миног+ми. Миногми æвдисы предметы миннуæг йæ архайдмæ гæсгæ. Ис ын мивдисæджы афонтæ. Нырыккон афоны миногмитæ арæзт цæуыны фæсæфтуантæ -гæ æмæ -æг-æй. Æркæсæм æмæ бакæсæм чиныджы раиртæст.	Скъоладзаутæ дзуапп кæнынц, ахуыргæнæг сын æххуыс кæны: -Æрбахæссæг ныв. -Цавæр адæймаг? Æрбахæссæг адæймаг, ома, ныв чи æрбахаста, уый. Скъоладзаутæй иу кæсы раиртæст.	Зонадон (зонындзинæдтæ æмæ арæхстдзинæдтæ иумæйаг кæнын, класификаци)

III. Ног æрмæг бафидар кæныныл куыст.	59 фарсыл 114-æм фæлтæрæн. Скъоладзаутæ ахуыргæнæджы æххуысæй мивдисджытæй аразынц миногмитæ, дзырдбыд баххæст кодтой.	Бындæ: 1. Бадын - бадгæ 2. Ласын - ласгæ, ласæг; 3. Агурын - агургæ, агурæг 4. Хонын - хонæг, хонгæ Цæхгæрмæ: 1. Сгарын - сгарæг, сгаргæ. Хъæугæ дзырд донхæссæг.	Зонынадон. Ком-он.
IV. Ног зонындзинæдтæ райхæлд.	Ахуыргæнæг: - Ацы ныв æз æнæхъуаджы не' рбахастон. Нæ урочы эпиграф ма бакæсæм. Адæймаджы фæндтæн кæрон нæй, хъуыдытæ нæ сæ базыртыл ахæссынц тынг дард, æрзилын нæ кæнынц дунейы алы къуымты. Æмæ цы нæ рæсугъд æрдзы хъæбысы балæудзыстæм нæ тæхгæ хъуыдыды фæрцы!...Тынг бирæ рæсугъд бынæттæ ис Уæрæсейы. Уыдонæй сæ иу – цад Байкал. Æз мæхæдæг никуы уыдтæн Байкалы цады был, фæлæ йын йæ диссаджы рæсугъддзинады тыххæй бирæ фехъуыстон, уынгæ та йæ фæкодтон телеэкраныл, интернеты. Бæргæ мæ фæнды, цæмæй йæм мæхæдæг фæцæуон æмæ йæ мæ цæстæй фенон. фæлæ уал цалынмæ уырдаæм цæуæм, уалдæм уалын йæ хабæрттæ нæ	Скъоладзаутæ кæсынц 60-æм фарсыл 116-æм фæлтæрæн «Байкал». Æххæст кæнынц фæлтæрæны хæслæвæрдтæ: рафыссут, нырыккон афоны миногмитæ цы хъуыдыйæдты ис, уыдон. Равзарут миногмитæ сæ арæзмæ гæсгæ. 1. Раджы кæддæр Байкалы былгæрæттæ цæрæг адæм æдасæй нугезтой цады дон: доны зайæгойтæ чи хæры, ахæм хæфсыты руаджы цады дон уыдис тынг сыгъдæг. 2. Кæфты мæйы зымæг æрæмбæрзы Байкалы къардиу бынтæ, нæзытæ	Ахуыргæнæг гимна æмæ æмкъласонтимæ æмгуыст кæнын; хъæугæ æрмæг агурын æмæ фæнысан кæнын.

чиныджы бакæсæм.

- Нырыккон афоны
миногмитæй ма саразут
ивгъуыд афоны
миногмитæ. Нæ зæрдыл
æрлæууын кæнæм, цæй
фæрцы арæст цæуынц
нырыккон афоны
миногмитæй ивгъуыд
афоны миногмитæ.

æмæ сыбыраг
кедртæй æрцаразы
цæхæркалгæ ихын
бæлæстæ.

3. Асæст бон ихын
æмбæрзæн вæййы
авджы хуызæн
рæсуг, йæ быны
ирдæй фæзыныныц
ленкгæнæг
кæсæгтæ.

4. Хатгай сабыр
бон дæр
æвиппайды
кæцæйдæр ахæм
уаддымгæ
æрбадымы, æмæ
цады уылæнтæ
зылгæ кафт кæнын
райдайынц.

- Нырыккон афоны
миногмитæм
разæфтуантæ куы
бафтауæм, уæд -
æг-ы фæрцы арæст
миногмитæн
фæзыны ивгъуыд
афоны формæ).

Цæрæг- ацæрæг,
бацæрæг

Ленкгæнæг –
аленкгæнæг.

æрбаленкгæнæг
Доны зайæгойтæ
чи хæры, ахæм
хæфсытæ;

цады былгæрæтты
чи цæры, уыцы
адæм – цады
былгæрæтты
цæрæг адæм
æвиппайды чи
фæзыны, ахæм

	Лавæрд арæзтытæй саразут дзырдбæстытæ <i>миногми + номдар</i>. Бахахх кæнут миногмиты бын. Х у ы з æ г : доны зайæгойтæ чи хæры, ахæм хæфсытæ – доны зайæгойтæ <u>хæрæг</u> хæфсытæ.	уаддымгæ – æвиппайды <u>фæзынгæ</u> уаддымгæ йæ быны чи ленк кæны, ахæм кæсæгтæ – йæ быны <u>ленкгæнæг</u> кæсæгтæ, цады сæрмæ æнгом чи æрбады, ахæм мигъ – цады сæрмæ <u>æрбадæг</u> мигъ.	
V. Рефлекси.	Ахуыргæнæг: - Фæйнæгыл фыст дзырдтæ, дзырдбæстытæ, хъуыдыйæдтæ. Кæмæ фæдзурон, уый, урочы темæ куыд бамбæрста, уымæ гæсгæ æвзары иу дзырд, дзырдбаст кæнæ хъуыдыйад æмæ дзы аразы миногми, дзырдбаст кæнæ хъуыдыйад миногмиимæ. Фыссæм сæ дыууæ цæджындзæй: иуы, чи бамбæрста темæ, уыдон; иннæйы - чи нæ бамбæрста. Цæджындзытæй кæцы «фæуæлахиз» уа, уымæ гæсгæ бæрæг кæндзыстæм нæ куысты фæстиуджыæ.	<i>Базыдтон – базонæг;</i> <i>Зæрдæмæ цæуын – зæрдæмæдзæугæ;</i> <i>Æнцонсæй бамбæрстон – æнцон æмбаргæ;</i> <i>Нæ йæ бамбæрстон – æнæмбаргæ;</i> <i>Акусый ма мæ хъæуы – акусгæ;</i> <i>Нæ хъуыстон – нæ хъусæг;</i> <i>Зын æмбарæн у – зын æмбаргæ;</i> <i>Миногми – чи нæ ивы, мивдисæджы ахæм форма. – мивдисæджы æнсеивгæ форма.</i> <i>Предмет бæрæг кæны йæ архайдмæ гæсгæ – предмет бæрæггæнæг йæ архайдмæ гæсгæ.</i>	Регулятивно н. Ахуырдаут æ сæ куыстæн аргъ кæнынц, сæ къухы куыд бафтыдыст ы урочы нысанта.

	Ахуыргæнæг: - Куыд уынæм, афтæмæй уæ фылдæр хай темæ бамбæрстой(кæнæ нæ бамбæрстой). Нæ иннæ уроктыл бафидар кæндзыстæм, абон цы базыдтам уый.		
VI. X/К	- Бацæттæ кæнут чысыл хъусынгæнинаг Хуссар æмæ Цæгат Ирыстоны цадты тыххæй 61-æм фарсыл 117-æм фæлтæрæн.	Ахуырдаутæ сæ боньгты фæнысан кæнынц сæ х/к.	Зонынадон

***Анализ урока в соответствии с требованиями ФГОС**

Дата: 16.02. 2021г

Класс, учитель: 7 «А», Алборова Дзерасса Самсоновна

Количество учащихся в классе: 15

Присутствовали на уроке: 15

Тема урока: Миногми (Причастие)

Тип урока: объяснение нового материала

Дидактическая задача урока: развивать мышление, воображение, речь учащихся.

Цели урока (образовательная, воспитательная, развивающая):
образовательные:

- развить умение формулировать определение понятий;
- формировать умение отличать причастие от других частей речи;
- обогащать словарный запас учащихся;
- совершенствовать орфографические умения.

развивающие:

- осуществление системно-деятельностного подхода;
- развитие мышления;
- развитие умений анализировать, сравнивать, обобщать;
- работа над культурой речи

воспитательные:

- воспитание интереса и уважения к родному языку;
- воспитание ценностного отношения к слову;

- создание благоприятной атмосферы поддержки и заинтересованности, уважения и сотрудничества.

Ведущие аспекты анализа урока¹

Ведущие аспекты анализа урока	Содержание наблюдения
Дидактическая задача урока (краткий оценочный анализ)	1. Материал урока соответствует поставленным дидактическим задачам урока, соответствует отобранному материалу и форме его подачи. 2. Задачи, поставленные учителем, успешно реализуются в ходе урока.
Содержание урока	1. Основное содержание урока соответствует содержанию программы и учебника.
Методы обучения	1. Рационально использованы приемы и методы обучения. 2. Урок органично включает образовательный, воспитывающий и развивающие компоненты. Удачно сочетались содержание и методы обучения.
Формы обучения	1. В качестве опорной формы обучения учитель выбрал фронтальную и индивидуальную работу. 2. Урок прошел с использованием компьютерной техники, и характеризуется ярко выраженной индивидуальной работой и активизацией познавательной деятельности.
Результативность урока	1. Основная дидактическая задача урока была достигнута. 2. Продвижение учащихся в формировании УУД и знаний хорошо прослеживается. 3. Результат соответствует поставленным целям.
Практическая направленность урока	1. В ходе урока преобладали задания, которые служили для мотивации учебной деятельности. 2. Практическая направленность вопросов, предлагаемых для выполнения школьниками, были выполнены.

Самостоятельная работа школьников как форма организации учебной деятельности	1. Отмечена эффективность деятельности учащихся, реализация принципа самостоятельности и активности на уроке. 2. Отмечены навыки самостоятельной работы, умение выделять главное в учебном материале, планировать ответ, анализировать свою работу и работу товарища.
Формирование универсальных учебных действий на каждом этапе урока	1. Созданы необходимые условия на каждом этапе урока для формирования УУД. 2. Учителем созданы необходимые условия для мотивации познавательной деятельности учащихся. 3. Хорошо продуманы система вопросов и заданий, способствующих их формированию УУД.
Формирование ИКТ-компетентности	1. В ходе урока происходит формирование ИКТ-компетентности обучающихся в рамках системно-деятельностного подхода. 2. Выявлено уверенное владение учащимися всеми составляющими навыками ИКТ-грамотности для решения возникающих вопросов в учебной деятельности.
Структура урока	1. Основная дидактическая задача соответствует структуре урока и на данном этапе обучения решена. 2. Структура данного урока определена его основной дидактической целью: введением понятия, построением правил и т.д.
Педагогический стиль	1. Учитель владеет технологией диалога. Класс в целом активизирован и мотивирован к работе на уроке.
Использование современных образовательных технологий в процессе обучения преподаваемого предмета	1. Использована педагогическая технология развивающего обучения – технология личностно-ориентированного обучения, что позволяет каждому ученику накапливать свой личностный опыт. 2. Урок выстроен по новым стандартам и наиболее приближен к структуре системно-деятельностного подхода. Деятельность учащихся была направлена на сохранение интереса к теме. Детей подвели к теме урока путем их личных рассуждений, с помощью наводящих вопросов.

Применение здоровьесберегающих технологий	1. Реализация здоровьесберегающих технологий на уроке осуществлена. 2. Кабинет проветривался во время перемены для повышения общей работоспособности организма, замедления процесса утомления и профилактики ОРВ.
---	---

Выводы и рекомендации: Задача образовательного аспекта цели урока решена в отношении всех учащихся. Материал усвоен. Считаю, что цель урока была достигнута. Урок являет собой достаточно хороший пример современного урока. Четко распределены и выдержаны временные рамки. Открытый урок представлен с использованием современных педагогических технологий. Урок соответствовал требованиям ФГОС.

Директор школы

Р.Е. Тедеев.

КОПИЯ
ВЕРНА

Гом урочы пълан ирон литературәйә 6-әм къласы

...Әмбалы хорзәх алкәй дәр уәд...

Мамсыраты Дәбейы уацау «Әрдхорд» -мә гәсгә.

Урочы нысан:

1. Уацмысыл әнцойгәнгәйә равдисын, цы у әцәг әмә мәнг хәлардзинад.
2. Проблемон уавәрты фәрцы ахуыр кәнын ськоладзауты хи хьуыдытә әргом кәныныл, хибарәй кусыныл.
3. Ныхасы рәзтыл бакусын.

Урочы эпиграф:

...Әмбәлтты фәрнәй хох дәр нәры,
Әмбәлтты фарсмә амонд цәры...
Чеджемты Әхсар

Урочы цыд: Уә бон хорз, сывәлләттә. Нә урок райдайдзыстәм хәдзармә куыст сьбәрәг кәнынай. Нә зәрдыл әй әрләууын кәнәм.

Файнагыл авдыст цәуың сәмгәртты нывтә.

Ахуыргәнаг. Цы уынәм нывты?

Ськоладзаутә дзуапп кәнынц. (алыхуызон адәм, әмгәрттә кәй сты, уый бәрәг у.)

Ськоладзау. Хәдзармә куыст нын уыдис бакәсын Мамсыраты Дәбейы уацау «Әрдхорд», сьбәрәг кәнын дзырдтә әрдхорд әмә мәнгарды нысаниуджытә.

Проектон куыст баххәст кодтой 2 ськоладзауы.

1-аг ськоладзау.

Әрдхорд – ард хәрынай. Ард у ирайнаг дзырд арта-йә.

Ард хәрын баст у, нә фыдәлтә ацы әгьдау куыд әххәст кодтой, уыимә. Зәгьәм, Нарты Батрадз сомы кәны зәххәй әмә йә бахордта. Ард фәхәрынц цәххәй, кьәбәрәй. Йә синонимтә -- әмгар, әмбал..

2-аг ськоладзау.

Мәнгард – клятвопреступник, бесчестный. Йә ардбахәрд чи фехәлдта.

Мәнг – синоним сайд, арәзт у ирайнаг дзырд манг-әй. Нысан кәны сайд.

Ахуыргәнаг. Тынг хорз сын сьбәрәг кодтат сә нысаниуджытә. Зәгьут-ма, цавәр дзырдуатәй спайда кодтат?

Дзуапп. Абайгы Васойы «Историко-этимологион дзырдуат»-әй.

Равдисын дзырдуат.

Ахуыргæнаг. Уæдæ ма ахъуыды кæнут æмæ зæгъут, цымæ нæ урочы цауыл æрныхас кæндзыстæм.

Дзуапп. Нæ урочы дзурдзыстæм ард бахæрд æмæ йæ фæсайдыл, æрдхорд æмæ мæнгардыл.

Равдисын фæйнагыл урочы темæ.

Ахуыргæнаг. Сывæллæттæ, цæмæй нæ урок æвзарынмæ бавналаем, уый тыххæй нæ хъæуы иу къæпхæны сæрты ахизын.

Къордты куыст. Сывæллæтты раз æмбисæндты чингуытæ. Иу къорд фыссы æмбисæндтæ æрдхорды тыххæй, иннæ къорд та- мæнгарды тыххæй.

Фыццаг къорды æмбисæндтæ.

1. Хорз æмгар зын сахат сбæрæг вæййы.
2. Æрдхæрдтæм паддзах дæр нæ уæнды.
3. Ардбахæрдæн фæсайæн нæй.
4. Хорз æрдхорд æфсымæрæй уæлдай нæу.

Дыккаг къорды æмбисæндтæ.

1. Мæнгард лæгæй дардмæ лидз.
2. Ардфæсайæг Хуыцауæй æлгъыст у.
3. Лæг хъуамæ йæ ныхасæн хицау уа.

Ахуыргæнаг. Бузныг, æнтыстджынæй ахызтыстæм къæпхæны сæрты. Нæ рагфыдæлтæй нын цы бирæ фæрнджын æгъдæуттæ баззад, уыдонæй иу у æмгардзинад, æрдхорддзинад. Тынг бæрзонд æвæрд сæм уыд, æмæ йын уæлдай стыр аргъ кæй кодтой, уый бæрæг у сæ карз сомы æмæ ардбахæрдæй дæр: «О Хуыцау! Æмгары фыдæхæй нæ бахиз!»

Фæлæ, цымæ, сымах та æрдхорд, æмгар куыд æмбарут, раст аргъ кæнын ын зонут, уый сбæрæг кæндзыстæм.

Ныр уал уацауы сюжет цыбыртæй радзурæм. Дзуапп дæтты иу скъоладзау.

Ахуыргæнаг.

Бакæсæм чиныджы 253-æм сыфыл Беджы дзуапп Викторы фарстæн. Куыд уæм кæсы сымахмæ та, кæм фæрæдыд Виктор?

Скъоладзауты дзуаппытæ.

1-аг скъоладзау. Виктор раст нæ бакодта, Малхаз тамако дымы, уый кæй басусæг кодта, уымæй. Малхазы рæдыд афоныл куы схъæр кодтаид, уæд ахæм фыдбылыз не рцыдаид, æмæ Малхаз дæр сайыныл нæ фæцахуыр уыдаид.

2-аг скъоладзау. Æцæг æрдхорд æз уый нæ хонын, æмæ дын дæ рæдыд чи æмбæхса, фæлæ дын дæ рæдыд сраст кæнынæн чи баххуыс кæна цыфæндыйæ дæр.

3-аг скъоладзау. Мæнæ не 'мбæлттæй дæр чидæртæ фембæхсынц, уроктæй-чи аидзы, уыдонæй фыдуаг митæ чи фæкæны, уыдоны. Уымæй сæ рæдыд фæндагыл æрдæууынмæ кæй схойынц, уый не 'мбарынц.

4-æм скъоладзау. Виктор зæрдæхудтæй тарст, йæ ардбахæрд куыд фехала, уымæй тарст. Фæлæ уый цæй æрдхорд у: де мбал рæдийы, ды та йæ æмбæхсыс йæ ныййарджытæй, йæ ахуыргæнджытæй. Фæлæ йæм ахæм хъару разынд, æмæ Малказы хабæрттæ радзырдта.

Ахуыргæнæг. Уæдæ Виктор мæнгард у?

1-аг дзуапп. Виктор мæнгард нæу. Мæнгард куы уыдаид, уæд ма ноджы Малказы ардыдтаид æвзæр митыл. Уый та йын дзырдта, цæмæй йæ тамако дымын ныууадза, цæмæй, мусонг уый аххосæй кæй ссыгъд, ууыл дæр басæтта. Нæ фæндыд Викторы Малказы æвзæр. Æмæ йæ ардбахæрд дæр Малказы хорзæн фæсайдта.

2-аг дзуапп. Амæй размæ ахуыр кодтам Нигеры таурæгъ «Уæхатæджы фырт чысыл Гуыйман». Уым мæнгард æрдхорд разынд Хъасбол. Уый комдзогæй рацыд Гуыйманыл. Гуыйман уымæй сæрæндæр кæй у, уый йын æнцой нæ дæтты, цалынмæ йæ нæ амардта, уæдмæ. Викторы та Малказы хорз фæнды.

Ахуыргæнæг. Куыд уæм кæсы, Малхаз йæ митыл фæсмон фæкодта æви нæ? Дзуапп. Мæнмæ гæсгæ, Малхазмæ фæсмон æрцыд. Мæн уырны, хорз лæппу дзы кæй рауайдзæн. Къостайы загъдау, « лæппуйæ рæдийаг нæ вæййы æвзæр». Викториямæ та сæ хæлардзинад кæй нæ фехæлдзæн.

Ахуыргæнæг. Сымахæй, сывæллæттæ, Малхаз кæнæ Викторы уавæры искуы исчи бахауд?

Скъоладзауты дзуаппытæ.

Аулæфт.

Къордты куыст. Саразын 2 синквейны. Иу къорды темæ у Виктор, иннæ къорды темæ та у Малхаз. (Хъуысы зарæг «Æмгары зæрдæ»-йы мелоди.)

Радыгай кæсынц сæ синквейнтæ.

Рефлекси.

Ахуыргæнæг. Сывæллæттæ, нæ абоны урокæй цавæр хатдзæгтæ скæндзыстут, исты пайдайаг уын фæци æви нæ?

1-аг скъоладзау.

Ацы урок мæнæн мæ зæрдæмæ фæцыд, æз бамбæрстон, æцæг æмбал цавæр хъуамæ уа, уый.

2-аг скъоладзау.

Æз та мæхицæн Викторы хуызæн æрдхорд агурдзынæн.

3-аг скъоладзау.

Æз та архайдзынæн, цæмæй мæхæдæг уон Викторы хуызæн æцæг æмбал искаемæн.

Ахуыргæнæг.

Стыр бузныг, сывæллæттæ. Æгайтма уæ чысыл зæрдæтæ тырнынц рæсугъд æнкъарæнтæм. Æмæ та дæнцæгæн нæ буц фыдæлтæм аздæхæм. Уыдонæй нæм æрхæццæ сты ацы ныхæстæ: «Мулкмæ макуы бахæлæг кæн, мулк у хъæды сыфтæрау. Уалдзæг рæсугъд у, фæлæ фæззæг азгъæлы». Уый æмбæрстой нæ хистæртæ, æмæ сæ цæсты мулкæй кадджындæр уыди æрдхорддзинад. Уыдон сæхицæн агуырджытæ ахæм æмбæлттæ, кæцытæм лæгдзинад æхсар, æгъдау уыдысты бæрзонд æвæрд. Нæ хистæртæн-иу сæ

ахсджиагдæр куывд уыдис «Æмгарджын у!» Æмæ уын æз дæр уыцы арфæ кæнын. Æмгарджын куы уат, уæд уæ фарнаей хох дæр нæрдзæн.уæ фарсмæ та амонд цæрдзæн.(Фæйнагыл эпиграфимæ куыст).

Сæвæрын бæрæггæнæнтæ.

Хæдзармæ куыст.

Уацауы ма ис иу ахсджиаг проблемæ.Йæ раргом кæнынаен уын баххуыс уыдзæн ирон æмбисонд. Сайаг адæймаджы фæндаг бирæ нæ хæссы,зæгъгæ. Уæ хъуыдытæ сочиненийы хуызы ныффыссут.

***Анализ урока в соответствии с требованиями ФГОС**

Дата:20.03. 2018 г

Класс, учитель: 6 класс, Алборова Дзерасса Самсоновна

Количество учащихся в классе: 9

Присутствовали на уроке: 9

Тема урока: Æмбалы хорзæх алкæй дæр уæд...

Мамсыраты Дæбейы уацау «Æрдхорд» -мæ гæсгæ.

Тип урока: Урок – беседа о дружбе.

Дидактическая задача урока:

Цели урока (образовательная, воспитательная, развивающая):

образовательные: развить умение формулировать определение понятий;

- ✓ развивать умение выразительно чтению, давать полные ответы на поставленные вопросы;
- ✓ развивать умение находить нужный материал.

развивающие:

- ✓ умение читать текст и передать содержание текста;
- ✓ умение выстроить свое мнение и закрепить его.

воспитательные: воспитывать любовь к родному языку;

- ✓ способствовать умению ценить друг друга;
- ✓ способствовать формированию понятия дружить.

Ведущие аспекты анализа урока¹

Ведущие аспекты анализа урока	Содержание наблюдения
Дидактическая задача урока (краткий оценочный анализ)	1. Дидактические задачи урока соответствуют отобранному содержанию урока. Объяснение учителя доступное. У учащихся сформировано умение быстро переключаться с одного вида

	деятельности на другой. Использованы различные приемы активизации учеников. 2. Для каждого ученика была создана ситуация успеха. Новый материал усвоен, и задача образовательного аспекта цели урока решена в отношении всех учащихся.
Содержание урока	1. Основное содержание урока соответствует содержанию программы и учебника. 2. Содержание урока соответствует возрастным особенностям и требованиям программы.
Методы обучения	1. Урок органично включает образовательный, воспитывающий и развивающий компоненты.
Формы обучения	1. На уроке были разнообразные виды учебной деятельности: работа с текстом на протяжении всего урока, использовались индивидуальная и групповая формы обучения. 2. На уроке совершенствовался навык выразительного чтения.
Результативность урока	1. Результат соответствует поставленным целям в отношении знаний, умений, навыков.
Практическая направленность урока	1. Практическая направленность вопросов, упражнений и задач, предлагаемых для выполнения школьникам была выполнена.
Самостоятельная работа школьников как форма организации учебной деятельности	1. На всех этапах урока учащиеся были вовлечены в активную мыслительную деятельность. Отмечена самостоятельность обучающихся в процессе проведения урока.
Формирование универсальных учебных действий на каждом этапе урока	1. Урок ориентирован на новые образовательные стандарты.
Формирование ИКТ-компетентности	1. На уроке применялся, что способствовало активации познавательной деятельности.
Структура урока	1. Основная дидактическая задача соответствует структуре урока и на данном этапе обучения решена.
Педагогический стиль	1. Учитель владеет технологией диалога. Учитель, формируя у учащихся интерес к своему предмету, предотвращает

	возникновение дискомфортных ситуаций и использует индивидуальные особенности учащихся для повышения результативности их обучения.
Использование современных образовательных технологий в процессе обучения преподаваемого предмета	1. Цель применения образовательной технологии была достигнута. Формируемые компетенции были выполнены. Результативность использования современных образовательных технологий в процессе обучения была достигнута.
Применение здоровьесберегающих технологий	1. Кабинет проветривался во время перемены для повышения общей работоспособности организма.

Выводы и предложения: Считаю, что цель была достигнута. Четко распределены и выдержаны временные рамки. Была применена групповая форма обучения. Учащиеся продемонстрировали хорошее владение материалом, способность работать в парах. Открытый урок представлен с использованием современных педагогических технологий.

Директор школы

Р.Е. Тедеев

Гом урочы пылан –конспект ирон литературæйæ

8-æм къласы

«Кæуæг айнæг»

Хетæгкаты Къостайы уацмыс

Урочы хæстæ:

1.Раргом кæнын уацмысы сюжет.

2.Кæд ныффста Къоста таурæгъ?

3. Кæмæй фехъуыста Къоста таурæгъ?

4.Уацмысы æвзаг æма стихи арæзт.

Урочы цыд.

1.Бакæсын презентацимæ æмæ зæгъын, цы æвдыст æрцыд нывты, уый.

Нывты мах федтам кæдзæхтæ, айнаджытæ, дон сæ лæдæрсы, афтæмæй.

2.Куыд схуыдтой адæм уыцы кæдзæхты?

Адæм сæ схуыдтой «кæуæг» айнаджытæ.

КОПИЯ
ВЕРНА

Ахуыргæнæг.

Сывæллæттæ, куыд зонæм афтæмæй, Къоста хасты уыд дыууæ хатты. Зонæм æй, тынг зын æмæ уæззау уавæры-иу кæй уыд, уый. Сахаттæ йыл-иу нылдаргъ сты æнустау, зын ын уыд маст æййафын, уарзон адæмæй иппæрдæй царын. Йæ иу хасты, кæцы, уый бæрæг нæу, уый ныффыста таурæгъ, кæцы фехъуыста хæххон фыййауæй. Йæ бæллиц уыд, уыцы адæмон таурæгъ поэтикон ныхæстæй нывыл ранывæндын. Æмæ йæ уацмысæн равзæрста, зæрдæмæ арф чи хъары, ахæм сюжет – *сидæргæс мад æмæ сидæр лæнтуйы хъысмæт*. Уыцы сюжеты фæрцы равдыста дины фанатизм æмæ адæмы хъысмæт дæр. Поэт нын æнауынон кæны мæнгуырнынад, фидар кæны рæстдзинад æмæ патриотизмы идейæтæ.

Уый фæстæ Къоста хуызджын нывты æвдисы рагон ирон цард, Кавказ «сау мылазы бын» куы ныгъуылд, уыцы рæстæг. Уый уыди тыхмиты дуг, тугкалæн заман.

Фарст:

Сывæллæттæ, зæгъут-ма мын уæдæ, цавæр уацмысы тыххæй дзурдыстæм?

Дзуапп:

Скъоладзау кæсы скъуыддзаг таурæгъæй. (фарс 101)

Ахуыргæнæг.

Сæ цард сын сызмæста æнамонд хабар: Хъобаны 'рдыгæй сæм бырсы тæссаг æмæ æгъатыр знаг. Æмæ рагон тыхгæнæг куыд загъта: «Горе побежденным!» Уый ирон адæм дæр зыдтой æмæ сфæнд кодтой сæ бæстæ, сæ цард æмæ сæ барта хъахъхъæнын. Фæлæ куыд?

Фарст:

Сывæллæттæ, чи мын зæгъдзæн, куыд сфæнд кодтой адæм сæхи бахъахъхъæнын? Чи хаста хъæуæн уынаффæтæ?

Дзуапп:

Хохæгтæн нæ уыд паддзах. Нæ сын уыд разамонæг. Леуаны хъæуæн нæ уыд бастдзинад иннæ ирон хъæутимæ дæр. Хъæуы уыд дыууадæс буц зонджын зæронд лæджы. Хорз зыдтой сæ хъæуæн уынаффæ кæнын.

КОПИЯ
ВЕРНА

«Кæнынц дыууадæс бон ныхас,

Тыхæй бырсæг æддаг зæххонты

Цы хуызы суазæг кæной карз?

Æмæ æртындæсæм æрбадтæн

Сæ фæндон алыг ис уæддæр:

«Цæйнафæлтау, сæрибар адæм,

Цагъарæй туг калæм æлдарæн,

фæлтау нынамæлæт хуыздæр!»

Фарст:

Цы уынаффæ рахастой адæм та?

Дзуапп:

Адæм иу фæндон дзырдтой, сæрибар кæд алыхуызон æмбæрстой, уæддæр зыдтой, цию цагъарад, уый. Æмæ ма сæ фæндыл бафтыдтой, цæмæй самайой гæнах хæцынæн.

Фарст:

Цавæр хъуыдытæ æвзæры адæммæ гæнах амайгæйæ?

Дзуапп:

Адæм æмхуызонæй райдыдтой мæсыг амайын. Иумæйаг хъуыддаг сæ баиу кодта: «Фыццаг хатт бацыди сæ риумæ æхсæны уарзынæн йæ ад». Сæ хъуыдытæ сты патриотизм æмæ лæгдзинады гимн, знаг базондзæн тохы бон «нæ бæсты кад æмæ сæрибар куыд зоны хъахъхъæнын ирон».

Фарст:

Цы 'рцыд гæнахыл? Цæй аххос æй кæнынц адæм?

Дзуапп:

Æрдз райсомæй куы райхъал ис, уæд адæм кæсынц æмæ гæнах уым нал ис, цыма, зæгъгæ, уæззау куыстæн йæ кой дæр нæ уыд.

Адæм зæгъынц, зæгъгæ, æнæ фыдгæндæй нæй маст æмæ хæрдмæ табу кæнынц, уæларвон тыхтæй курынц «фыдæхджын адæмæн хатыр». Дыууадæс зæронд лæджы та рахæссынц уынаффæ:

«Цæйнафæлтау цæрæм æгадæй

Æмæ уæм арвы ралгъыст адæм,

Фæлтау нын – кадимæ мæлæт!»

Сфæнд кодтой куырм –дæсны Мамимæ фæрсæг фæцæуын.

Фарст:

Цы дзуапп дæтты Мами дæсныфæрсджытæн?

Дзуапп:

Мами сын зæгъы, зæгъгæ, уæм ис стыр хæрам, арв уæм хъызы æмæ хъавы уæ бафхæрынмæ. Æмæ домæ нывонд.

«Хъæуы нывонд, цыбыр ныхасæй:

Тырынтæй рауадзут ам дугъ,

Æмæ цы саби фæуа разæй,

Фыццаг мæм чи ратта йæ къух,

Уый арты басудзынæн раттæм».

Фарст:

Цæмæн æрцыд ахам тæригъæддаг хъуыддаг?

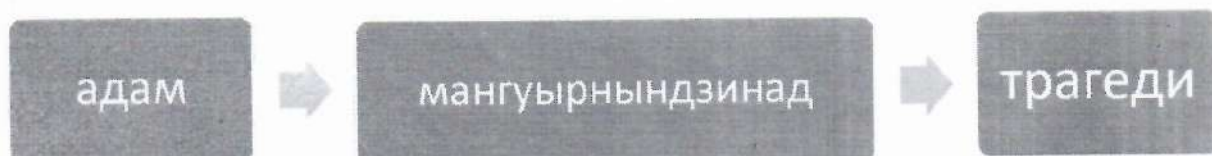
Дзуапп:

Уымæн æмæ адæм куырмæджы æууæндыдысты дæснытыл. Уыдон та сæхи хуыдтой арв æмæ Хуыцауы минæвар æмæ алы хин митæй сайдтой уырнæг адæмы.

Ахуыргæнаг.

Къоста бæстонæй æвдисы Мамийы мæнгард митæ. Уый у фæлитой шаман. Цæмæй йæм адæм хъусой, уый тыххæй сæ тæрсын кæны Алардыйæ, арвæй (æбæрæг хуыцауттæй.) Уый пайда кæны адæмы тыхстæй æмæ сæ домæ æвирхъау нывонд – сабиты хуыздæры судзын.

Цæмæй Мамийы мæнгард митæ хуыздæр бамбарæм, уый тыххæй «Ирон легендæ» абарæм англисаг легендæимæ. Британийы иу къарол иу хохы сæр йæхицæн арæзта гæнах. Æхсæвы-иу ракалд. Дæсныты фæрсы. Уыдон ницы зонынц, фæлæ зæгъынц: «Гæнахы дуртыл ныккалын хъæуы, фыд кæмæн нæй, ахæм лæппуйы туг». Ахæм лæппу разынд Мерлин. Фæлæ уый уыд зондджын æмæ загъта къаролæн: «Мæн дзæгъæлы марыс. Гæнах кæм аразут, уым зæххы бын ис цад, зæхх фидар нæу, æмæ уæ мæсыг уымæн ракалы». Уыйадыл Мерлин фервæзт мæлæтæй.

Мами дæр зоны: мæсыг кæй хæлы, уымæн ис хуымæтæг аххосаг – адæм нæ зонынц, мæсыг кæм æмæ куыд амайын хъæуы, уый. Мами судзын кæны сывæллон. Фæлæ зоны: сывæллоны мæлæтæй мæсыг нæ фæрæстмæ уыдзæн. Æмæ сын амонæ, зæгъгæ, ног гæнахæн фылдæр æмæ хуыздæр къæйдур æрцæттæ кæнын, бындуры бынат арфдæр скъахын, къултæ бæзджындæр самайын. Кæй зæгъын æй хъæуы, уæд нал ракалдзæн ног мæсыг, дæсны та бузныг уыдзæн нывондæй.

Фарст:

Цы 'рцыд дæсныты азарæй æмæ цы бакодтой уый фæдыл адæм?

Дзуапп:

Дæсныйы амындæй фесæфтысты дыууæ уды. Арты басыгъдысты мад æмæ фырт. Сæ тæригъæдæй бæстæ скъуыдтæ кодта. Уæд адæм 'рцахстой дæсныйы æмæ йæ къабазгай ныккодтой. Сæ мæсыг амайын ныууагътой, зæгъгæ, ам махыл нал æрхæцдзæн цард æмæ æлыгъдысты Тырсейы коммæ.

Фарст:

Куыд схуыдта Къоста йæ таурæгъ æмæ цæмæн?

Дзуапп:

Мад æмæ фырт кæм басыгъдысты, уым айнаг къæдзæх аскъуыд сæ тæригъæдæй æмæ дзы рацыд суадон. Адæм æй схуыдтой «Ныййарæджы цæссыг». Къоста та йæ схуыдта «Кæуæг айнаг».

Ахуыргæнаг.

Таурæгъы сюжет у адæмон. Ахæм таурæгътæ, ахæм мотивтæ бирæ ис Ази æмæ Европæйы сфæлдыстады. Сомихы фольклоры ис таурæгъ «Гæнах Битлис». Адæм арæзтой гæнах, фæлæ æхсæвы ракалд. Уæд ын дæсныйы амындæй йæ бындуры удагасæй бавæрдтой чызг æмæ гæнах сырæзти. Ис гуырдзиаг таурæгъ «Сурамы фидар». Ахæм сюжеттæ арæх æмбæлынц румынтæ, венгртæ æмæ сербты фольклорты.

Фарст:

Цæмæн у афтæ парахат ацы мотив адæмты сфæлдыстады?

Дзуапп:

Уымæн æмæ рагон адæммæ уыд ахæм мæнгуырнынад: иу стыр арæзтад дæр нæ сырæздзæн, цалынмæ йын йæ бындуры удагас адæймаг баныгæной, уæдмæ.

Ахуыргæнаг.

Мæнгуырнынад у фанатизм, уый фылдæр хæссы фыдбылызтæ. Ромаг философ Сенека дыууæ мин азы размæ фыста: «Суеверие есть самое безумное из заблуждений».

Къостайæн дæр æнаууынон уыдысты мæнгуырнынад æмæ дины фанатизм. Уымæ гæсгæ йæ уацмысæн райста, фанатизм фыдракæндмæ кæм æркæны, ахæм таурæгъон сюжет.

Уацмыс фыст у ирд æмæ хъæздыг поэтикон æвзагæй. Йе стих арæзт уцыппардæстæгон ямбæй.

Рефлекси:

1. Уæ зæрдæмæ фæцыд таурæгъ?
2. Цы дзы нæ фæцыд уæ зæрдæмæ?
3. Цавæр цæстæнгас ис сымахæн та мæнгуырнынадмæ?
4. «Райгуырæн бæстæ хлахъхъæнын хъæуы, фæлæ ахæм мадзæлттæй нæ!» -- разы стут мемæ?

Сæвæрын бæрæггæнæнтæ, чи дзуапп кодта, уыдонæн.

Хæдзармæ куыст.

1. Таурæгъы мидис дзурынмæ.
2. Саразын иртасæн куыстытæ ахæм темæйыл «Кæуæг айнаджы» сюжеттæ æндæр адæмты сфæлдыстады.

***Анализ урока в соответствии с требованиями ФГОС**

Дата: 10.11. 2021 г

Класс, учитель: 8 «А» класс, Алборова Дзерасса Самсоновна

Количество учащихся в классе: 15

Присутствовали на уроке: 13

Тема урока: «Кæуæг айнаг» Хетæгкаты Къостайы уацмыс.

Тип урока: Урок-путешествие в прошлое.

Дидактическая задача урока:

Цели урока (образовательная, воспитательная, развивающая):

образовательные: развить умение формулировать определение понятий;

- ✓ развивать умение выразительному чтению, давать полные ответы на поставленные вопросы;
- ✓ развивать умение находить нужный материал.

развивающие:

- ✓ умение читать текст и передать содержание текста;
- ✓ умение выстроить свое мнение и закрепить его.

воспитательные: воспитывать любовь к родному языку;

- ✓ способствовать умению ценить друг друга;
- ✓ способствовать формированию понятия свободы.

Ведущие аспекты анализа урока¹

Ведущие аспекты анализа урока	Содержание наблюдения
Дидактическая задача урока (краткий оценочный анализ)	1. Дидактические задачи урока соответствуют отобранному содержанию урока. Объяснение учителя доступное. У учащихся сформировано умение быстро переключаться с одного вида деятельности на другой. Используются различные приемы активизации учеников. 2. Для каждого ученика была создана ситуация успеха. Новый материал усвоен, и задача образовательного аспекта цели урока решена в отношении всех учащихся.
Содержание урока	1. Основное содержание урока соответствует содержанию программы и учебника. 2. Содержание урока соответствует возрастным особенностям и требованиям программы.
Методы обучения	1. Урок органично включает образовательный, воспитывающий и развивающий компоненты.
Формы обучения	1. На уроке были разнообразные виды учебной деятельности: работа с текстом на протяжении всего урока, использовались индивидуальная и групповая формы обучения. 2. На уроке совершенствовался навык выразительного чтения.
Результативность урока	1. Результат соответствует поставленным целям в отношении знаний, умений, навыков.
Практическая направленность урока	1. Практическая направленность вопросов, упражнений и задач, предлагаемых для выполнения школьникам была выполнена.
Самостоятельная работа	1. На всех этапах урока учащиеся были

школьников как форма организации учебной деятельности	вовлечены в активную мыслительную деятельность. Отмечена самостоятельность обучающихся в процессе проведения урока.
Формирование универсальных учебных действий на каждом этапе урока	1. Урок ориентирован на новые образовательные стандарты.
Формирование ИКТ-компетентности	1. На уроке применялся, что способствовало активации познавательной деятельности.
Структура урока	1. Основная дидактическая задача соответствует структуре урока и на данном этапе обучения решена.
Педагогический стиль	1. Учитель владеет технологией диалога. Учитель, формируя у учащихся интерес к своему предмету, предотвращает возникновение дискомфортных ситуаций и использует индивидуальные особенности учащихся для повышения результативности их обучения.
Использование современных образовательных технологий в процессе обучения преподаваемого предмета	1. Цель применения образовательной технологии была достигнута. Формируемые компетенции были выполнены. Результативность использования современных образовательных технологий в процессе обучения была достигнута.
Применение здоровьесберегающих технологий	1. Кабинет проветривался во время перемены для повышения общей работоспособности организма.

Выводы и предложения: Считаю, что цель была достигнута. Четко распределены и выдержаны временные рамки. Была применена групповая форма обучения. Учащиеся продемонстрировали хорошее владение материалом, способность работать в парах. Открытый урок представлен с использованием современных педагогических технологий.

Директор школы

Р.Е. Тедеев

IV.6. Повышение квалификации по профилю работы за 3 года

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №1 С.ОКТЯБРЬСКОЕ» МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ПРИГОРОДНЫЙ РАЙОН РЕСПУБЛИКИ СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ

ОГРН 1021500978905 ИНН 1512010765 363131 РСО – Алаания Пригородный район с.Октябрьское,
ул. Гагарина, 18 тел.: 8 (867 38) 2-26-41; e-mail: oktyabrskoe1@list.ru адрес сайта: www.oktyabrskoe1.mwport.ru

от 16.12 2021 № 450

Справка
о повышении квалификации по профилю работы
учителя осетинского языка и литературы
Алборовой Дзерассы Самсоновны

1. Свидетельство о повышении квалификации в СОРИПКРО по теме «Использование интерактивной доски в образовательном процессе», в объеме 36 ч., 11.02.2017г.
2. Свидетельство о повышении квалификации в СОРИПКРО по теме «Предметная и методическая компетентности учителя осетинского языка и литературы», в объеме 108 ч., 16.06.2021г.

Директор школы

Р.Е. Тедеев

**КОПИЯ
ВЕРНА**

Министерство образования и науки
Республики Северная Осетия-Алания

*Удостоверение является документом Государственного
бюджетного образовательного учреждения дополнительного
профессионального образования «Северо-Осетинский
республиканский институт повышения квалификации»
о повышении квалификации*

Регистрационный номер

00355/к

Город
Владикавказ

Дата выдачи
11.02.2017г.

УДОСТОВЕРЕНИЕ

О ПОВЫШЕНИИ КВАЛИФИКАЦИИ

Настоящее удостоверение свидетельствует о том, что

**Алборова
Дзерасса Самсоновна**

с 06.02.2017г. по 11.02.2017г.

прошел (а) обучение в (на) ГБОУ ДПО СОРИПКО
лицензия Министерства образования и науки Республики
Северная Осетия-Алания серия 15Л01 № 0001196,
регистрационный № 2276 от 1 марта 2016г.

по дополнительной профессиональной образовательной программе

**«Использование интерактивной доски в образовательном
процессе»**

Л.С.Исакова

Министерство образования и науки
Республики Северная Осетия-Алания

*Удостоверение является документом Государственного
бюджетного образовательного учреждения дополнительного
профессионального образования «Северо-Осетинский
республиканский институт повышения квалификации»
о повышении квалификации*

152021101219

Регистрационный номер

1219

Город
Владикавказ

Дата выдачи
16. 06. 2021 г.

УДОСТОВЕРЕНИЕ

О ПОВЫШЕНИИ КВАЛИФИКАЦИИ

Настоящее удостоверение свидетельствует о том, что

Алборова
Дзерасса Самсоновна
02.06.2021 - 16.06.2021 г.

прошел (а) обучение в (на) ГБОУ ДПО СОРИПКО
лицензия Министерства образования и науки Республики
Северная Осетия-Алания серия 15Л01 № 0001196,
Регистрационный №2276 от 1 марта 2016г.

по дополнительной профессиональной образовательной программе

**"Предметная и методическая компетентности учителя
осетинского языка и литературы"**

в объеме 108ч.

Л.С.Исакова

IV.7. Уровень сформированности информационно-технологической компетентности педагога

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №1 С.ОКТЯБРЬСКОЕ» МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ПРИГОРОДНЫЙ РАЙОН РЕСПУБЛИКИ СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ

ОГРН 1021500978905 ИНН 1512010765 363131 PCO – Алания Пригородный район с. Октябрьское,
ул. Гагарина, 18 тел: 8 (867 38) 2-26-41; e-mail: oktjabrskoe1@list.ru адрес сайта: www.oktvabrskoe1.mwport.ru

от 16.12 2021 № 740

Справка

Дана Алборовой Дзерассе Самсоновне, учителю родного (осетинского) языка и литературы, в том, что она участвует в республиканской системе электронных дневников и журналов (Dnevnik.ru).

Использует Сетевые сообщества для расширения информационного пространства образовательного учреждения, организации взаимодействия администрации, педагогов, родителей. Своевременно заполняет электронный журнал, чтобы родители могли контролировать успеваемость своих детей.

Алборова Д.С. регулярно пользуется Интернет-сайтами при подготовке к урокам и внеклассным мероприятиям:

- <http://iron15.ru/>, <http://edy15.ru/> - сайты Министерства образования и науки PCO-Алания;

- <http://iratta.com/> - сайт «Осетия –Алания.Аланы.Владикавказ.»-

- <http://aors.narod.ru/> - сайт «История и культура Осетии»

- <https://ironau.ru/lingvo/index.htm> - сайт Юрия Дряева для изучающих осетинский язык. Осетинско-русский и русско-осетинский словари для программы Lingo. Тексты для чтения со словарем. Коллекция осетинских песен с текстами.

Директор школы

Р.Е. Тедеев

КОПИЯ
ВЕРНА

IV.9. Наличие обобщенного педагогического опыта и его диссеминация

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №1 С.ОКТЯБРЬСКОЕ» МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ПРИГОРОДНЫЙ РАЙОН РЕСПУБЛИКИ СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ

ОГРН 1021500978905 ИНН 1512010765 363131 РСО – Алания Пригородный район с. Октябрьское,
ул. Гагарина, 18 тел: 8 (867 38) 2-26-41; e-mail: oktiabrskoe1@list.ru адрес сайта: www.oktiabrskoe1.mwport.ru

от 22.12 2021 № 464

Справка

о результатах деятельности по распространению собственного педагогического опыта

Дана учителю родного (осетинского) языка и литературы МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское» Алборово Дзерассе Самсоновне, в том, что владеет методикой преподавания уроков с использованием инновационных технологий.

Ссылка на материал по обобщению педагогического опыта на сайте СОРИПКРО

<https://soripkro.ru/index.php/deyatelnost/obobshchenie-opyta/193-obobshchenie-opyta/2766-alborova-d-s>

Директор школы

Р.Е. Тедеев

IV.10. Выступления на педчтениях

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №1 С.ОКТЯБРЬСКОЕ» МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ПРИГОРОДНЫЙ РАЙОН РЕСПУБЛИКИ СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ

ОГРН 1021500978905 ИНН 1512010765 363131 РСО – Алаания Пригородный район с.Октябрьское,
ул. Гагарина,18 тел: 8 (867 38) 2-26-41; e-mail: oktiabrskoe1@list.ru адрес сайта: www.oktiabrskoe1.mwport.ru

от 16.12.2021 № 747

Справка

Дана Алборовой Дзерассе Самсоновне, учителю родного (осетинского) языка и литературы МБОУ «СОШ № 1 с. Октябрьское», в том, что она принимает участие в педагогических чтениях, проводимых в школе.

Дата выступления	Тема выступления	Название мероприятия	Уровень	Форма выступления
14.04.2020 г	«Мадаелон æвзаджы ахадындзинад удгоймаг хъомыл кæныны рæзынæн».	ШМО	Школьный	Доклад
26.09.2021 г	«Проблема развития и воспитания интереса к знаниям у школьников».	ШМО	Школьный	Доклад

Директор школы

Р.Е. Тедеев

КОПИЯ
ВЕРНА

IV.11. Проведение открытых уроков, мастер-классов, выступления на постоянно действующих семинарах

н 1408

Справка

Дана учителю родного (осетинского) языка и литературы МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское» Алборовой Дзерассе Самсоновне в том, что она вносит личный вклад в повышение качества образования, использует в своей работе современные образовательные технологии, проводит открытые уроки, выступления на семинарах районного методического объединения учителей родного (осетинского) языка и литературы Пригородного района:

Дата	Тема мероприятия	Место проведения	Форма	Уровень
18.04. 2017 г.	«Фæрсдзырд» (7 кълас)	МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское»	Открытый урок	Муниципальный
16.05. 2017 г.	Доклад «Алыхуызон хъæзтыты хуызтæ ирон æвзаджы урокты».	МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское»	Семинар	Муниципальный
20.03. 2018 г.	«Олимпиаг хъæзтытæ» (11 кълас)	МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское»	Открытый урок	Муниципальный

Заведующая РИМК УО

АМС МО Пригородный район

Л.В. Джатиева

КОПИЯ
ВЕРНА

V.12. Публикация методических материалов

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №1 С.ОКТЯБРЬСКОЕ» МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ПРИГОРОДНЫЙ РАЙОН РЕСПУБЛИКИ СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ

ОГРН 1021500978905 ИНН 1512010765 363131 РСО – Алания Пригородный район с.Октябрьское,
ул. Гагарина,18 тел: 8 (867 38) 2-26-41; e-mail: oktiabrskoe1@list.ru адрес сайта: www.oktiabrskoe1.mwport.ru

от 20.12. 2021 № 463

Справка

Дана Алборовой Дзерассе Самсоновне, учителю осетинского языка и литературы МБОУ «СОШ № 1 с. Октябрьское», в том, что Алборова Дзерасса Самсоновна делится своим опытом с коллегами по Интернету, размещает свои методические разработки уроков, внеклассных мероприятий на сайте «1 сентября».

Методические разработки	Ссылки
Ирон æвзадзы урок 7-æм кълас «Миногми».	https://urok.1sept.ru/articles/690493
Хетæгкаты Къоста «Кæуæг айнæг».	https://urok.1sept.ru/articles/690628
Тема обобщенного опыта «Развитие читательских интересов учащихся через литературное краеведение на уроках осетинской литературы в рамках внеурочной деятельности».	https://urok.1sept.ru/articles/690553

Директор школы

Р.Е. Тедеев

**КОПИЯ
ВЕРНА**

1september-festival-certificate-article-690493.pdf

Festival-Diploma.pdf

1september-festival-certificate-article-690628.pdf

1september-festival-certificate-article-690628.pdf

V.13. Общественная и профессиональная активность педагога, руководство методическим объединением классных руководителей

МУНИЦИПАЛЬНОЕ БЮДЖЕТНОЕ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ
«СРЕДНЯЯ ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНАЯ ШКОЛА №1 С.ОКТЯБРЬСКОЕ» МУНИЦИПАЛЬНОГО ОБРАЗОВАНИЯ
ПРИГОРОДНЫЙ РАЙОН РЕСПУБЛИКИ СЕВЕРНАЯ ОСЕТИЯ-АЛАНИЯ

ОГРН 1021500978905 ИНН 1512010765 363131 РСО – Алания Пригородный район с.Октябрьское,
ул. Гагарина, 18 тел: 8 (867 38) 2-26-41; e-mail: oktiabrskoe1@list.ru адрес сайта: www.oktiabrskoe1.mwport.ru

от 16.12 2021 № 746

Справка

Дана Алборовой Дзерассе Самсоновне, учителю родного (осетинского) языка и литературы МБОУ «СОШ №1 с. Октябрьское», в том, что она является руководителем методического объединения классных руководителей школы с 5-го по 11 класс.

Директор школы

Р.Е. Тедеев

КОПИЯ
ВЕРНА